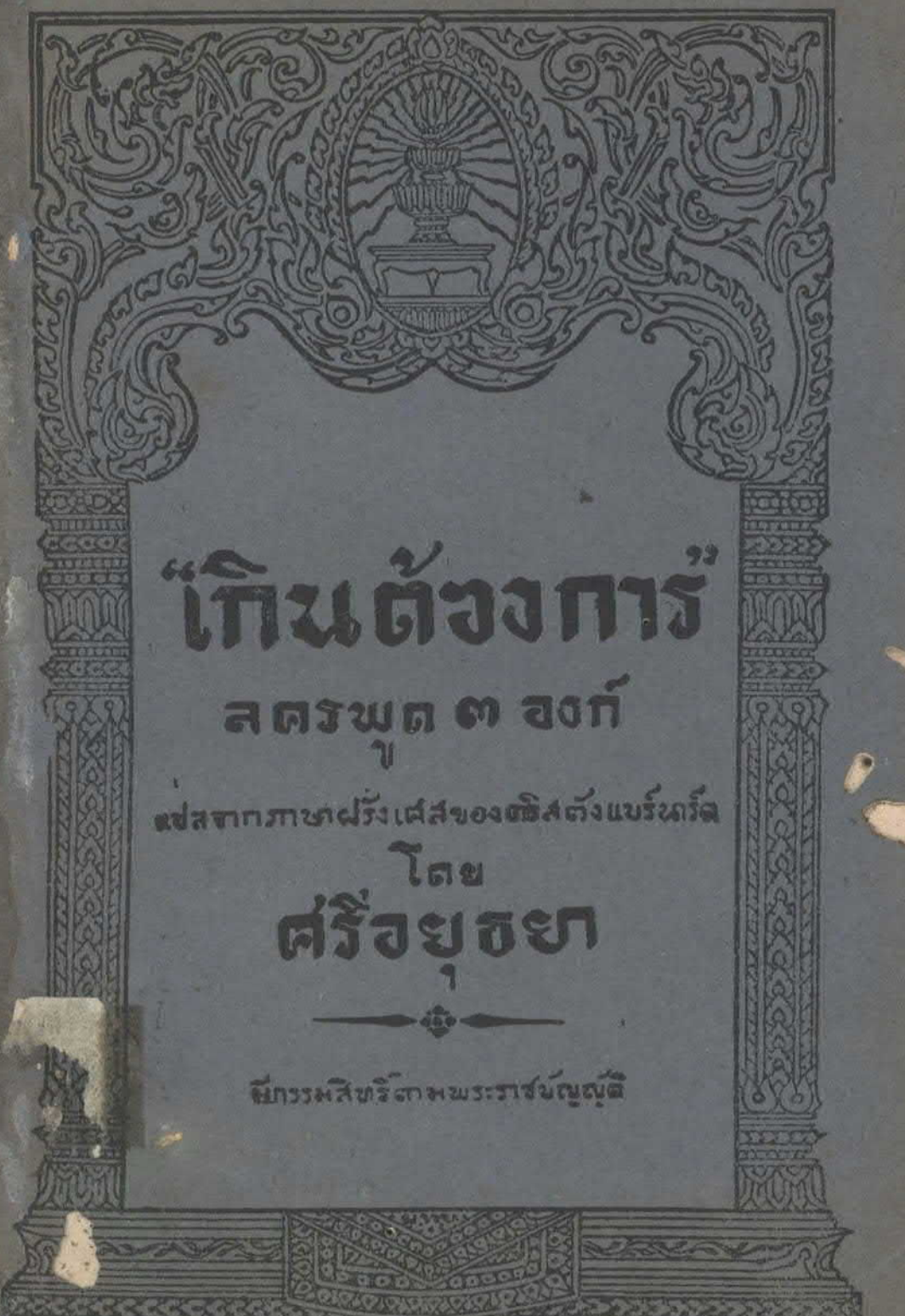

“เกินต้องการ”

ละครพูด ๓ องค์

ดัดแปลงจากภาษาฝรั่งเศสของฌ็องแบร์ฌาร์

โดย

ศรีวิชัย

โรงพิมพ์วิจิตรศิลป์

វិញ្ញាណកថា

កថាខណ្ឌ

សិលាសិក្សា

សិលាសិក្សា

សិលាសិក្សា

សិលាសិក្សា

“เกินต้องการ”

ลตรพด ๓ องค์

แปลจากภาษาฝรั่งเศสของตริสแต็งแบร์นาร์ต

โดย

ศรีอยุธยา

มีกรรมสิทธิในลิขสิทธิ์ของราชบัณฑิต

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

វិញ្ញាបនបត្រ

ក្រសួង អប់រំ យុវជន និង កីឡា

សាកលវិទ្យាល័យ ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័ន ទី៧

សាកលវិទ្យាល័យ

សាកលវិទ្យាល័យ ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័ន ទី៧

សាកលវិទ្យាល័យ ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័ន ទី៧

ละครพูดเรื่อง
“เกิ^๕นต^๕องการ”

แปลจากภาษาฝรั่งเศส

ของ

ตริสตัน แบร์นาร์ต

(หมายเหตุ — เร^๕องนี้ได้พยายามให้ตรงตามของเดิมที่สุดที่จะ
ทำได้ แต่จำเ^๕นต้องเปลี่ยนแปลงนามตัวละครและนามสถานที่ให้เป็นไทย
และแก้ไขข้อความบางแห่งเล็กน้อย เพื่อให้ตรงกับควา^๕มที่อาจ
เป็นจริงได้ ในเมืองเรา)

~~~~~

ตัวละคร

นายประทีปฐู (เป็นบุตรเศรษฐี ทำการค้าขาย.)

นายนาค (เกลื่อนนายประทีปฐู.)

หมอลีลา (เป็นคนชอบกั้นนายประทีปฐู.)

อ้ายมั่ง (คนเฝ้าของนายประทีปฐู.)

อ้ายถม (คนเฝ้าของคณแม่เขี้ยว.)

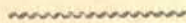
นางกลั่น (ภรรยาแ่่งของนายประทีปฐู.)

นางนิล (ภรรยาน้อยของนายประทีปฐู.)

นางเหลียน (เกี้ยวพาราสีกับนายประทีปฐู.)

คณแม่เขี้ยว (ข้าของนางกลั่น.)

นางเอี่ยม (สาวเฝ้าของคณแม่เขี้ยว.)

องกที่ ๑

ฉาก: ห้องนั่งในบ้านนายประดิษฐ์ที่กรุงเทพ มีประตูอยู่
ด้านหลังออกไปที่บรรได กับมีประตูทางซ้ายมือ เข้าไปในห้อง
อีกห้องหนึ่ง เครื่องตกแต่งอย่างดีทุกอย่าง.

(เมื่อเปิดม่าน นายประคิษฐนอนอยู่ที่เก้าอี้ยาว หมอสีลา
นั่งอยู่บนเก้าอี้.)

หมอ.

พุทไธ้ ! ไม่เป็นเรื่องให้ไปตามมาเสียเวลาเปล่า ๆ ฉันมีงาน
ทำตมเดอเนตังเทยวันน.

ประดิษฐ์.

อะไร หมอ ก็ งานไม่มากนักเหลือเกินด้วยหัวคอกน่า ฟังฉัน
หน่อยเดอะ เมื่อวานฉันเองหมอนอนอยู่กับฉัน ว่าอยู่ข้างจะลำบาก
ฉันรู้สึกเทยว่าเคยวันไมไครจะมีไครค้อยหาแกไปรักยา ฉันรู้สึกว่ามัน
ไม่ใช่ความผิดของแก ถ้าแม้วามีคนมาหาแกไปรักยา ฉันเชื่อแน่อนอนว่า
เขาคงจะชอบแกมากเปนนั่น ตัวฉันเองนะชอบให้แกรักยายิ่งกว่าหมอ
ไหน ๆ หมกเทยว ฉันชอบแกมากที่สุดเพราะฉันไม่ต้องให้อะไรแกเลย
แต่นั่นนะ พุกกั้นจริง ๆ นะ วันนฉันไมไค้ ไปตามแกมาเปล่า ๆ เลย
ที่เทยว ฉันให้ไปตามมาด้วยธุระสำคัญอะไรอันหนึ่ง.

หมอ.

มีอะไรสำคัญ ! ถ้ายังงั้นก็ไม่ว่าไรซี.

ประดิษฐ.

นั่นแหละหมอ ฉันรู้สึก—ฮือ—ฉันรู้สึกว่าฉันดูเหมือนจะได้ปล่อยตัว
ให้—เออให้เพลิดเพลินใน—ความสุขมากเกินไปสักหน่อย.

หมอ.

พูดได้ ! พอใช้จริงนะ นี่ตามมาบอกเท่านั้นและหรือ ?

ประดิษฐ.

ได้ ! ที่จริงมันก็เป็นเรื่องสำคัญพออยู่ะหมอ.

หมอ.

พูดได้ ! ก็เมื่อสนุกมากเกินไปต้องการถึงดเสียบ้างก็แล้วกัน.

ประดิษฐ.

ฮือ งอไถ่ร้าย ๆ อยู่หรือ ฉันนะมีผู้หญิงรักอยู่ถึงสองคน ไรใหม่ ?

หมอ.

ไถน ก็ยังมีเมียแต่คงควยอีกคนหนึ่งไม่ใช่หรือ ?

ประดิษฐ์.

อ้อ ! แม่กลิ่นไม่ต้องนับ เขาไม่ให้^๒อยู่ในกรุง^๑เทพ เพราะฉะนั้น
ฉันไม่ให้^๒พี่ปะเขาเลย.

หมอ.

อัย ! ทำไมไม่ยิงมัน ?

ประดิษฐ์

ตั้งแต่ฉันได้แต่งงานมากก็เจอแบบนี้แล้ว เพราะฉันนั้นขี้ว้างตั้งแต่ฉัน
ได้จากกับแม่กลืนมากได้หกเดือนกับยี่สิบวันได้แล้ว พอแต่งงานได้แปด
วัน ฉันก็รู้ได้แน่ๆ การที่จะอยู่กับแม่กลืนต่อไปคงไม่เป็นประโยชน์
เพราะอะไร รังอยู่เมียบั้นนะทั้งสรวบ ทั้งแหลมคม ทั้งกิริยามาร
ยาตก แต่พอออกหรือขบเขี้ยวใคร หล่อนก็ร้องกรวยบ้านลนตกๆ

หมอ.

อ้อ ! เพราะฉันนี่แหละไม่ได้—

ประติษฐ.

๗ ชะ! ที่ไหน! เมื่อคืนวันสงกรานต์ — ช้อ! ก็เท่ากับฉันแต่งงานกับ
๗ ตกรัศมิ์หรือเสียแล้วเท่านั้น.

หมอ.

อ้อ ! ก็ไม่สู้จะสนุกนัก.

ประดิษฐ์.

สนุก ! อะไร สนุกชิ แค่อขอให้หมอเข้าใจว่า ถ้าเมื่อฉันได้ตกลง
ในใจว่า จะทำอะไรแล้วละก็ ฉันคงต้องทำให้สำเร็จให้ได้ ถึงใคร ๆ
จะขัดข้องอย่างไรก็ตามไม่เป็นประโยชน์เลย ตัวฉันก็เป็นคนแข็งแรงอยู่—

หมอ.

ฉันเข้าใจแจ่มแจ้งแล้ว ไม่จำเป็นต้องอธิบายให้ยืดยาว.

ประดิษฐ์.

นั่นแหละ เพราะฉันนั้นแม้ฉันก็เป็นอันได้เป็นเมียฉันจริงอยู่สอง
หรือสามวัน เมื่อสามวันล่วงไปแล้ว ฉันก็ออกจะรำ ๆ ลง—พอหล่อน
รู้สึกว่าคุณไม่รุนแรงเหมือนแต่ก่อน หล่อนก็เลยถือเอาโอกาสอันนั้นแหละ
เลยทำชกขึ้นฉัน และมีหน้าซ้ำเริ่มเป็นลมขึ้นบ่อย ๆ — ฉันโกรธ
หล่อนก็โกรธบ้าง ต่อมาต่างคนก็ต่างคลายโกรธลง จนตกลงตอน
ท้ายพวกกันเป็นที่ปรองดองกันดี ว่าอย่าอยู่ด้วยกันดีกว่า ฉันก็เลย
ทิ้งหล่อนไว้ที่อ่างทอง ให้อยู่กับข้าของหล่อนที่หล่อนรักใคร่มาก เพราะ
แก่ใจเลียงหล่อนมาแต่เล็ก ๆ แล้วทุก ๆ เช้าฉันก็ไปเขียนหนังสือ
ถึงกันอยู่เสมอ บอกข่าวคราวทุกข์สุขถึงกันมิได้ขาด เคยชวนฉันคิดว่า
จะไปหาหล่อนพู่นี่ ก็กลัวจะไปอยู่สักสิบห้าวันหรือเดือนหนึ่ง ให้นาน
ที่สุดที่จะมีเวลาอยู่ได้.

หมอ.

สักสิบห้าวันหรือเดือนหนึ่งเทียวหรือ ?

ประดิษฐ์.

หมอยังไม่เข้าใจ การที่ฉันจะไปครั้งนี้ ความตั้งใจของฉันจะไป
พักสหายเสียสักที ฉันไปก็หมายใจแน่ว่าคงจะได้ชอยใจอยู่เจียบ ๆ
เท่านั้น แม้มันคงจะไม่รบกวนฉันอย่างหนึ่งอย่างใด การที่เซยชม
ผู้หญิงน่ะก็ออกอวดวิงอยู่ แต่อยู่ข้างจะทำให้เห็นเห็นน้อยอยู่บ้าง.

หมอ.

เออ ! นี่แน่ะ ทำไมแต่จึงได้เกิดเป็นนักปราชญ์ขึ้นได้เช่นนั้นหนอ ?
(หัวเราะเยาะนายประดิษฐ์.)

ประดิษฐ์.

ฉันบอกหมอแล้วแหละ ว่าฉันมีเมียอยู่สองคน.

หมอ.

ก็บอกคนหนึ่ง.

ประดิษฐ์.

ก็บอกครึ่งหนึ่ง ถูกละ ก็นั่นแหละ บางทีมีคนเกิดวกทำให้มี
ความรู้พอแล้ว ยิ่งสองคนครึ่งตัวก็ !

หมอ.

กันแน่ ทำไม่ถึงต้องมีเป็นสองเป็นสามยี่งั้นล่ะ ?

ประดิษฐ.

ในชั้นต้นก็ไม่ไต่ต่งใจเช่นนั้น จริงนะ ฉันไม่ไต่ต่งใจจะมีเมียน้อย
สองคนพร้อม ๆ กันเลยทีเดียว หมายถึงว่ามีแค่คราวละคนเท่านั้น
คนแรกนะเป็นผู้หญิงมีผิวแล้วสวยซ้ำ—

หมอ.

ฉันรู้แล้ว.

ประดิษฐ.

เฮ้ ! ใครบอกแก ?

หมอ.

แกบอกฉันเอง.

ประดิษฐ.

อ้อ ! ถ้าอย่างนั้นฉันก็ได้บอกแก เพราะเป็นธรรมดาหมอต้องไม่เป็น
คนปากบอชอยู่แล้ว จึงเป็นที่ไว้วางใจได้.

หมอ.

คุณหมื่นเป็นคนชอบกับเมียหลวงของแกด้วยไม่ใช่หรือ ?

ประวัติ.

ยั้งนั้น ตั้งแต่เมื่อฉันแต่งงานแล้วกลับเข้ามาอยู่ข้างนอก แม่
 เหลียนก็ไ้มาหาฉันหลายครั้ง ไม่ใช่เพราะแม่กลั่นให้เขามาบอกนะ
 แต่ความประสงค์ของแม่เหลียนก็คือจะให้ฉันกลับไปอยู่กับแม่กลั่น มี
 ผู้หญิงบางคนช่างชอบเอาใจใส่ จักการจะให้ผิวเมื่อกันเสียจริง ๆ
 แม่เหลียนมาที่ไร่มากวนชวนฉันพักเรื่องแม่กลั่นว่าไป ฉันเบื่อเต็ม
 ที่เข้า ฉันก็เลยชักหล่อนพักเรื่องอื่น ๆ ไปเสียบ้าง ฉันต้องขอบอก
 หมอว่า แม่เหลียนนะเป็นคนสรวยและเข้าทีนักเที่ยว คึกเกินที่จะเป็นเมีย
 เจกเช่อ ๆ เช่นเจ้าเกาะเหลียนนั้นมาก คงปลายก็ยังคงพุกกันถึงแม่กลั่น
 อยู่นั่นเอง ไม่ใช่ด้วยความรังเกียจให้ฉันกลับไปอยู่กับเขา ออกตรง
 กันข้าม ครั้นมาเคียงฉันเองอยากกลับไปหาแม่แก่ต่างของฉัน ชื่อ ใน
 โลกนี้หาผู้หญิงที่หึงเจกเท่าแม่เหลียนยากนัก หล่อนทำให้ฉันรู้ไ้
 ักว่า ความต้องการของหล่อนคือ ตัวฉันจะต้องผูกติดกับหล่อนแน่นอยู่
 จนตลอดชีวิต ต่อมาสักหน่อยฉันก็ออกอีก อยากหลุดพ้นจาก
 แม่เหลียนยิ่งกว่าอย่างอื่น ฉันไม่แลเห็นหนทางอย่างไรแก้ไข นอก
 จากที่จะมีเมียเสียอีกคนหนึ่ง แก่เชือกเส้นเก่าที่มีฉัน หาเชือก
 เส้นใหม่แทนที่มีก็ไม่มีแน่ มาเดี๋ยวนี้กลายเป็นถูกมัดสองเส้นไปซี คน
 ใหม่ฉันจะอยู่ข้างจะเป็นผู้หญิงอย่างเก่ง มีความรู้ก็อย่างสมัยใหม่
 คล่องแคล่ว ฉลาด เก่ง ! เก่งจริงให้ตายซี นี่และเพราะเหตุนี้ฉัน
 ถึงได้ทุรนทุรายนัก ฉันมีอยู่ข้างจะเจ้าชู้มากเกินไปสักหน่อย.

หมอ.

ก็อย่าให้มากเกินไปนักก็แล้วกัน.

ประดิษฐ์.

ที่หมอบอกถูก ตัวฉันเองรู้ว่าควรหย่อน ๆ เลียบข้าง ฉันได้เคยพยายามตั้งข้อบกพร่องกันมาหลายครั้งแล้ว พอแม่รูปร่างคนหนึ่งจะมาหาฉันได้เคยนึกไว้ว่า “ไม่ได้! ไม่ได้!” วันนั้นต้องผ่อน ๆ หน่อย อย่างมากก็จะจับสักฟอดหนึ่ง แล้วก็จะได้อ่านหนังสือให้กันฟัง หาหนังสืออะไรที่เป็นคติอ่านด้วยกัน! “นั่นแหละ ในส่วนแม่นักเรียนจะได้เริ่มยิ่งก่อน ในชั้นต้นก็ว่าอ่านหนังสือด้วยกัน มาเดี๋ยวนี้หล่อนไม่มีความประสงค์จะหาวิชาต่อไปอีกแล้ว หล่อนไม่ได้นึกถึงการที่จะบำรุงปัญญาอีกเลย ถ้าเมื่อฉันพบหล่อน พอฉันพบนั่น “ฉันจะต้องหาวิชาใส่ตัว” หล่อนก็ถือเอาว่าฉันตั้งใจจะแสดงกิริยาอันชั่วร้ายต่อหล่อน ทว่าฉันนั้นรักหล่อนเสียแล้ว ๆ ก็คอยให้ช่วย ๆ ฉันนั้นเป็นคนชอบกลฉันทนผู้หญิงคนอื่นไม่ได้เลย ฉันก็ตกลงต้องปลอบหล่อน ปลอบโดยเต็มกำลัง ก็นั่นแหละฉันถึงได้กระปรกกระเปลี้ย จนทำการงานอะไรไม่ไหว เมื่อเป็นเช่นนั้นจะให้ฉันทำอย่างไร ฉันต้องกลับไปอยู่กับแม่เมียแต่งงานของฉันเท่านั้นเอง.

หมอ.

บางทีจะค่อยๆ เลากว่าอย่างอื่น.

๘
ประดิษฐ์.

ฉันถามหมอมากกว่าครึ่งวันแล้ว.

หมอ.

จะให้ฉันทำไม จะต้องการยาชูกำลังหรือ ?

ประดิษฐ์.

ไม่ใช่ ฉันต้องการให้หมอตรวจฉันให้ถูกต้องตามแบบ แล้วขอให้เขียนคำสั่งให้ฉันอย่างเด็ดขาดทีเดียว ต้องอธิบายให้แจ่มแจ้งว่าฉันจะมีอาการป่วยหนักถึงอันตราย แต่ถ้าแม่ฉันไม่ไปพักผ่อนร่างกาย เสียหัวเมือง บางทีในไม่ช้าฉันจะทำให้เลือดในสมองน้อยไป หรือจะเลยกลายเป็นอัมพาตที่เคี้ยวก็ได้นั่นล่ะสำหรับจะให้แม่เหลียนคุยข้างฝ่ายแม่นิลเห็นไม่ลำบาก ฉันก็บอกให้หล่อนทราบแล้ว ออกจะเกือบนิดๆ ขอให้ฉันแข็งแรง เพื่อกันจะได้รู้ว่าฉันจะไปแห่งหนตำบลใด แลขอให้เป็นที่แน่นอนว่า ฉันจะตรงไปบ้านจริง ๆ ครันต่อมาอีก ๒ หรือ ๓ วัน แม่นิลก็มาบอกกับฉันว่า ตัวหล่อนเองก็จะไปจากบางกอก ว่าจำเเนะจะไปเยี่ยมญาติของหล่อนที่บ้านนอก เพราะฉันนั้นในส่วนแม่นิลเป็นไม่ต้องวิตกกังวลต่อไป ยังคงมีแต่แม่เหลียนรายน้อยข้างจะลำบาก ฉันได้พยายามพูดจาชี้แจงมาเจ็ดแปดครั้งแล้ว ฉันอยากไปเเน่วันนั้น เพราะฉันนั้นขอให้หมอรีบเขียนรายงานเถอะ.

หมอ.

ลำบากอยู่หน่อยนะ มันจะเป็นรายงานที่ไม่สู้จะตรงกับความจริง
นักกรรมมัง !

ประดิษฐ์.

เอาเถอะนะ ช่วยอุกหนุนเพื่อนมนุษย์หน่อยเถอะ พ่อคุณ.

หมอ.

กูมันกระไร ๆ อยู่สักหน่อย.

ประดิษฐ์.

กระไรยังงี้ พวกไอ้ หมอจะหาคนไข้ที่ไหนเหมือนฉันบ้าง ที่
เขาหรือไม่ต้องตรวจ ไม่ต้องออกความคิดอะไรเลยจนนึกเดียว ฉันบอก
อาการของตัวเองให้แก่ แก่ไม่ต้องทำอะไรนอกจากเขียนหนังสือสัก
สามสี่บรรทัดเท่านั้นเอง.

หมอ.

ถ้ายังงั้นขอฉันตรวจ —

ประดิษฐ์.

อย่าเลยพ่อคุณ ขอทีเถอะ แก่อาจมาตรวจพบโรคในร่างกายฉัน
เข้าจริง ๆ ก็เป็นได้ ท่านแพทย์นี้สำคัญนัก ทำเป็นทีว่าคุณจะทำให้
ทางความจริงไปจนนึกเดียวไม่ได้เทียวนะ นี่แน่หมอไม่จำเป็นจะต้อง

พุกปุกไปอะไรเลย ชั่วแต่คิดว่าฉันเจ็บจริงเท่านั้น ฉันก็จะตั้งใจ
 หนักว่าตัวฉันเจ็บจริง ๆ เหมือนกัน เอาเดอนะหมอ เขียนรายงานเถอะ
 ไม่ทำเป็นต้องตรวจต้องตราอะไร (หยิบปากกาหยัดเยียดให้หมอ และ
 หากกระดาษมาให้ หมอตกลงเขียน นายประดิษฐยืนอ่านข้างหลัง.)
 เก่ง เก่งเทียว— แต่ฉันยังอ่านไม่เข้าใจจนคำเทียว— เออ ! คุณก็น่าเชื่อ
 วิชาของหมอ. (อ้ายมั่งเข้ามา.)

นายศรีบ๊ แม่นิล.

ประดิษฐ.

แม่นิลหรือ ? (พูดกับหมอ.) ตี ! ยี่ไม่ไป.

หมอ.

บอกให้เขาเข้ามาในนี้เถอะน่า ฉันจะได้ มีโอกาสดูรูปโฉมเขาบ้าง.
 (ยิ้มแป้นทีเหาะ ๆ.)

ประดิษฐ.

เอ๊ะ ๆ หมอ เทียวฉันหึ่งนะ. (หัวเราะ.) ฉันจะให้หล่อนเข้ามา
 ที่นี่แต่ไม่ใช่เพื่อแกล้งหรือกระ (พูดกับอ้ายมั่ง.) บอกให้มานี่.
 (อ้ายมั่งออกไป.)

หมอ.

หวังไว้ว่าคงจะชักนำให้ฉันรู้จัก.

ประดิษฐ์.

ก็ได.

หมอ.

แต่ขอทราบสักหน่อยว่า จะให้ฉันวางทำอย่างไรถึงจะเหมาะ ฉัน
จะทำไมไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรเสียเลยยังงั้นหรือ ทำใ้เสียทีเดียวหรือ ?

ประดิษฐ์.

ก็ทำเรื่อยเสียเท่านั้น ถึงแก่จะรู้เรื่องรู้ราวอะไรก็เป็นแต่เลา ๆ—
เข้าใจไหม ? (หมอพยักหน้า.)

(แม่นิลเข้ามาทางขวา.)

อ้อแม่นิล ฉันขอชักนำให้หล่อนรู้จักกับท่านหมอสิลา.

หมอ.

(คำนับ.) ยินดี.

นิล.

อ้อ ! (คำนับตอบ.) ท่านหมอรูจักกับผัวฉันมานานแล้วหรือคะ ?

ประดิษฐ.

อ้าวแม่นิล อะไร—

นิล.

ก็ทำไมไม่ได้บอกให้หมอบทราบดีความจริงหรือ ?

ประดิษฐ.

ก็บอกแต่ว่า—

นิล.

ก็ยังงั้นหมอบอกอยู่แล้ว นี่แน่ท่านหมอบอก ช่วยบอกผู้คนที่เดือด
ว่าเขาไม่ควรจะตกอกตกใจไปเปล่า ๆ และการที่มีเมียนะไม่มีอันตราย
อะไร.

ประดิษฐ.

ๆ แม่นิล.

นิล.

ๆ จะทำไม.

หมอ.

ฉันจะบอกอย่างนั้นไม่ได้ ฉันกำลังเขียนคำแนะนำ—เฮ้อ.

นิล.

ฮือ ! ผู้ชายนั้นชื่อว่าผู้ชายละครวังตัวกลว้เจ็บเสียเหลือเกิน ฉันทะไม่ได้ขึ้นกกลว้เสียเลย. (พูดกับนายประดิษฐ์.) นี่แน่ไหน ๆ ก็จะต้องจากกันไปแล้ว ฉันทักขากมาลาคุณเสียสักหน่อย.

ประดิษฐ์.

ลาอีกหวัช ?

นิล.

(พูดเบา ๆ.) ขอลาลาสักนิกเถอะ.

ประดิษฐ์.

เฮ้อ ! (พูดกับหมอ.) ขอโทษนะหมอ ฉันทมีอะไรจะต้องพุกกับแม่ นิลสักสองสามคำ ประเดี๋ยวเดี๋ยวละ.

หมอ.

เชิญเถอะ ! เชิญเถอะ ! (ประดิษฐ์แม่ นิลออกไปทางซ้าย.)
พอใช้ ! พอใช้ ! (เขียนหนังสือต่อไปสักครู่หนึ่ง.)

มั่ง.

(โผล่เข้ามาที่ประตู.) ข้าพคุณประดิษฐ์ไปไหนละครัย ?

๑๕

หมอ.

(บ๊วยปาก.) ฮี ! อยู่在那นั่น.

มั่ง.

อยู่กับแม่นิลหรือครับ ก็ซังเถอะครับ มีคนเขามาหาคุณประเทีย
บางที่ท่านหมอจะรู้จักเขากระมังครับ นายนาค.

หมอ.

อ้อ นายนาค ขอกให้เขาเข้ามาเถอะ.

มั่ง.

เชิญครับ ! (นายนาคเข้ามาทางขวา.)

นาค.

อ้อหมอ !

หมอ.

สหายคืออยู่หรือ ?

นาค.

ประเทียอยู่หรือ ?

หมอ.

อยู่ เขายังมีชีวิต ไข้หวมา.

หมอ.

๒๒๖
วิเศษ.

นาง.

หมอรู^๗หมว่า^๖ณ^๕ก^๔ข^๓แม่^๒แล^๑ม^๐จะ^๖ช^๕ย^๔ก^๓ว^๒ย^๑ก^๐น^๖มา^๕น^๔ะ^๓ไ^๒ก^๑บ^๐แล^๖ว^๕.

หมอ.

ไม่สิ้นใจนัก.

นาค.

สิบสี่ เมื่อได้กัณเฑาะหล่นไถ่สามสิบสี่ ฉนยสิบ เคียว
 ยายฉนสามสิบสี่ แต่หล่นก็ ! เอ้อ ! ก็ไม่ได้คงสามสิบสี่อยู่หรอก
 นะหมอ ขอให้เข้าใจว่าในระหว่างสิบสี่ตกลงมาแล้ว ฉนไม่ได้มีลูก
 มีเมียนอกเลยก็เคียว.

หมอ.

人
百百！

นาค.

ก็ควรระวังว่าอย่าอยู่ข้าง แต่ความจริงเป็นเช่นนั้น ฉันอยู่กับ
แม่เสมอฉันคงอยู่กับคนเฒ่าแก่ ๆ.

หมอ.

ควรระสรวลเสรว.

นาค.

ฉันก็เห็นเช่นนั้น แต่ฉันต้องรีบสาวภาพโดยตรงว่า การที่ฉันเอา
ใจไว้อยู่ที่ใดไม่แน่เช่นนั้นไปเลยนะ ไม่ใช่เพราะความที่อะไรในตัวฉันเอง
ฉันอยู่ได้เพราะกลัวเขาเสียเหลือเกิน แต่มาบัดนี้พะเอินถึงคราวโชคก็
แม่เสมอฉันจะจำเป็นต้องออกไปเมืองนคร ที่เป้นบ้านเดิมของหล่อน
หล่อนลงเรือไปเมื่อวานนี้เอง จะไปอยู่รวบยี่สิบวัน นี่แหละฉันก็อยาก
ถือเอาโอกาสนี้เพื่อจะได้ขอยืมตัวเสียสักคราวหนึ่ง ฉันอยากจะได้
รู้จักผู้หญิงสาว ฉันจึงได้มาหาพ่อประภีร์ เพื่อจะให้เขาช่วยหาให้
สักคนหนึ่ง ฉันก็จะมาเที่ยวกับพ่อประภีร์ให้สนุกเสียสักคราวหนึ่ง.

หมอ.

ความคิดก็พอใช้.

นาค.

หมอเห็นด้วยหรือ ?

หมอ.

(หัวเราะ.) ฮะ... แล้วก็จะมาหาเพื่อนเที่ยววิ่งนั่นหรือ ?

นาค.

นั้นแหมหมอ ฉันจะเล่าให้ฟัง ตั้งแต่ฉันได้กับแม่เสมมาแล้วสิบลับ
ฉันก็เลยต้องเหินห่างจากบรรดาผู้หญิงที่ฉันเคยรู้จักมาหมดที่เดียว
มีผู้หญิงสองสามคนทนนึก ๆ ถึงอยู่ มีแม่ลัดคนหนึ่งที่ฉันได้เคย
ชอบ ๆ อยู่ครั้งหนึ่ง แต่เขาก็ไม่อยู่ในกรุงเทพฯ แล้ว
ยังมีผู้หญิงอีกคนหนึ่ง เป็นเทอญาคี ๆ อะไรกับคุณแม่นั่น ฉันได้
เคยพบที่บ้านอยู่ข้าง ฉันก็เคยพาและเลียบมอยู่ข้าง แต่ไม่ไ้
ไปถึงไหน เพราะกลัวแม่เสมนั้นแหละ แม่แต่จะไ้รู้สักฟอดก็ไม่มี
เพราะแม่हनนั้นหล่อนชอบทานอาหารฝรั่งหอม ๆ อยู่สักหน่อย ฉันไว้
คิดว่าถ้าแม่เสมไ้กลั่นเข้าละก็ขอ พ่อฉันกลับไปบ้านที่ไร แม่เสม
ต้องตรวจฉันเสียทั่วทุกที่ เป็นธรรมเนียมต้องคมนาหวก อ้ายนาหวก
หรือก็ช่างกตกลั่นอะไร ๆ อดไว้ได้นานจริง ๆ พ่อแม่เสมไปแล้วเมื่อ
วานนี้ ฉันช่างดีใจเสียจริง ๆ รวากับนักโทษหลุดพ้นจากคุก ฉันรีบวิ่งไป
ที่บ้านคุณพ่อ ที่ไหนละไม่สมปราถนาเลย แม่รุ่งงามหล่อนกลับไปบ้าน
พ่อแม่หล่อนเสียแล้ว เฮ... หมดไปทางหนึ่งแล้ว คราวนี้มานึก
ไ้ถึงผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ที่อยู่บ้านใกล้เคียงกับฉัน หน้าตาสวยดี
เขี้ยวเล็กเขี้ยวบางในตาคน แต่มีข้อเสียสำคัญอยู่สองข้อ ข้อหนึ่งเขา
มีผัวอยู่แล้ว ถ้าแม่จะต้องการสนธิชิตชมจริง ๆ จะต้องคิดอ่านรู้จักกับ

เขาเสียก่อนแล้วจึงค่อยพกวาและเลี่ยมเข้าไปที่ละเล็กละน้อย แต่เวลา
 ของฉันหรือก็มีน้อยเสียจริง ๆ มีเพียงยี่สิบวันเท่านั้น เห็นจะสำเร็จ
 ตามความประสงค์ไม่ได้ก่อนแม่เสมอกลับ นี่แหละหมด ฉันมันเป็นคน
 เคราะห์ร้ายยิ่ง ในเวลาที่มีโอกาสที่จะกระตีกเนื้อกระตีกตัวได้ก็หาหน
 ทางไม่ได้ ฉันจึงได้นักถนายนประภิชญขึ้นได้ ประการหนึ่งเขาเป็นเกลอ
 ที่ชอบกับฉันมากที่สุด อีกประการหนึ่งเขารักผู้หญิงสาว ๆ มาก นี่เขา
 อยู่ไหนหมดทราบไหม ?

หมอ.

เขามีอะไร พกอยู่กับ—ออกเหมื่อนจะออกมาแล้ว.
 (นายประภิชญออกมาจากทางซ้าย.)

ประภิชญ.

ข้อพ่อนาคสหายอยู่หรือ ? (พูดกับหมอ.) แม่นิลไปแล้ว ได้ลากัน
 แล้ว เฮ้อ ! ขอให้ดูเถิดว่าฉันถูกรบกวนเพียงไร. (ถอนใจใหญ่และ
โคลงคิ้วชะ.) พ่อนาคแกมาเวลานี้ก็แล้ว แกจะได้ไปเกี่ยวกับฉัน.
 (นายนาคแสดงกิริยายินดี.)

หมอ.

ฉันเห็นจะต้องลาทีละนะ.

ประดิษฐ์.

ยั้งนี้ ทำเป็นว่ามีงานมาก ต้องไปเยี่ยมคนไข้ตั้งร้อยทั้งพัน
ล้วนแต่ร้อแร่จนระคายทั้งนั้น.

หมอ.

แก่ระคิดอย่างไรก็ตามใจ แต่ฉันต้องลาจริง ๆ. (พูดกับ
นายประดิษฐ์.) นายนาคนึกเรื่องอะไรที่จะต้องไปรักษาหาฤกษ์แก้
คอยูกเถอะ ลาทิ. (ออกไปทางขวา.)

ประดิษฐ์.

เกลอเฮ้ย นี่แหละกันพูดจริง ๆ นะ ยืนดื้อแท้ ๆ ที่แกมาหา.

นาค.

ฉันก็เหมือนกัน นี่แหละ เดี๋ยวฉันจะต้องพวากับเมียฉันเสีย
วันแก่รู้ไหม ?

ประดิษฐ์.

ยั้งนี้หรือ ? สบายจริงนะ !

นาค.

ถ้ายั้งนี้แคงเข้าไถ่ละชีนะ ว่าในเวลานี้เป็นโอกาสดีของฉัน
อย่างเอก ฉันก็นึกถึงแก่ที่เดียว.

ประดิษฐ์.

บ๊องนี่เพื่อนเฮีย มีเวลาไต่ลูกคลัตโม่งอยู่ด้วยกันเสียสักเดือน
หนึ่งเทยวนะ นึก ๆ ก็เหมือนเมื่อก่อน ๆ นะ.

นาค.

เทยวด้วยกันเสียให้พอเทยวนะ.

ประดิษฐ์.

เทยว ! เทยวยังงี้ ?

นาค.

ก็อย่างที่เคยมาแต่ก่อนนั่นแหละ เทยวนะแม่เสมไม่อยู่ ฉันมี
โอกาสแล้ว เข้าใจไหม ?

ประดิษฐ์.

เมียแกไม่อยู่ แกอยากเทยวเล่นเกะกะไปในกรุงเทพนี่หรือ ?
ไม่อยากจะเทยวหิวบ้านหิวเมืองพักผ่อนร่างกายอะไรให้สบายเสียบ้าง
หรือ ? แกนี่ชอบกลจริง ถึงคราวโชคร้ายที่พ้นจากผู้หญิงไต่คันหนึ่ง แก
อยากหาใหม่สักยั้งนี้หรือ ?

นาค.

แน่ละซี

ประดิษฐ์.

ประหลาดจริงแกลไม่นึกถึงเลยว่ ในการที่จะไ้มาสมาคมกับเพื่อน
สนิชอบอย่างฉั้ที่จะทำให้เกิดความสุขไ้ได้อย่างไร เราจะได้คุยกันเล่นให้
สยายอกสยายใจ แล้วไม่คั้งวิตกว่าลงไปลงมาจะต้องล้ำแกงกิริยา
อาการที่ข่าแหละเห็นเห็น้อยต่าง ๆ ขอให้นึกดูเถะ เกิรเที่ยวเล่น
เป็น ๆ ให้สยายในสวน เกียผลหมากรากไม้เล่น พอดกเย็นก็กินข้าว
กินปลากันให้อิ่มหน้าสำราญ แล้วก็นั่งสุขขหรือคุยกันเล่น จนถึง
เวลาสมควรก็ต่างคนต่างไปนอน ต่างคนต่างนอนคนเดียว ไม่ต้อง
ร่วมมุ้งร่วมหมอนกับใครยังงั้แกลไม่เห็นสยายหรือ ?

นาค.

เกลอเอ๋ยเกลอ อ้ายกันนะมันคิดตรงกันข้ามกับแกลเสียแล้ว คั้ง
แต่แม่เสมไปแล้ว ฉั้มีความรู้ลึกไปรุ่งอกไปรุ่งใจ มีกิริยากรั้มกรั้ม
ยิ้มแย้มราวกับจะเป้นขั้ พอดฉั้ไปส่งแม่เสมลงเรือแล้วเมื่อเป้นวานน
ฉั้ก็มาหาแกล ฉั้ขอปากพยแกลดงแต่เมื่อเป้นวานน.

ประดิษฐ์.

เมื่อเป้นวานนฉั้—เฮอ ! ฉั้มีธุระ (โคลงหัว.) ฉั้จะมันเป้น
คนมีธุระมากนั้ แกลก็รู้ยู่แล้ว.

นาค.

นั่นแหละ พอกันมาไม่ไ้พิบแกล ออกเสียใจเหลือเกิน ไปเที่ยว
เกิรแก่ว้งไปแก่ว้งมาตามถนน ไม่แน่ว่าจะจอกเข้าที่ไหนด ตกลง

ต้องกลับไปนอนอยู่ที่บ้านนะเอง   แต่ยังไง ๆ ฉันไม่ขอให้คนอื่นเป็น
เหมือนอย่างเมื่อคนนอก   คนนั้นจะมาเที่ยวกับแก แกต้องหาผู้หญิง
เรื่อย ๆ ให้ฉันสักคนนะ.

ประดิษฐ์.

แกนั่นปลุกจริง ๆ แกว่าฉันน่าจะหาเงินทางเป็นแม่สื่อหรือ ? ขอโทษ
ที่เถอะเพื่อนเฮีย   ฉันต้องขอเสียทีในเรื่องนี้.

นาค.

(ถอนใจใหญ่.) อ้อ ! ฉันได้ตั้งใจไว้ที่เกี่ยวกับแม่เพื่อนรักอยู่คน
หนึ่ง คงจะอาศัยให้หวานกันไว้   ฉันหมายพึ่งแกเต็มตัวที่เคี้ยว   แต่ก็
เห็นจะต้องคิดหาทางอื่น   ฉันเห็นจะต้องลาทีละ.

ประดิษฐ์.

อะไรจะไปละหรือ ?

นาค.

ไปซี ! เมื่อแกจะออกหนุนกันไม่ได้แล้ว   อยู่ไปอีกระมีประโยชน์
อะไร.

ประดิษฐ์.

ซ้าก่อน อย่าเพิ่งไป   แกจะทำกิริยาชั่วไปยั้งนั้นไม่ได้   นี่แน่
ข้อใหญ่ใจความนะ   คือแกประสงค์อะไร ?

นาค.

ฉันต้องการพบผู้หญิง ผู้หญิงสาว ๆ ในเวลานี้ฉันเชื่อผู้หญิงแก่
เลียบเต็มทนแล้ว ฉันอยากพบผู้หญิงสาว ๆ !

ประดิษฐ์.

ได้ซี ฉันจะจัดการให้แกได้พบ มาไปบ้านด้วยกันกับฉัน ที่
ข้างของมีผู้หญิงสาว ๆ เรียบ ๆ แยะที่เกี้ยว ตัวฉันเองไม่ต้องการจะพบ
จะเห็นเลย แต่ฉันรับจะจัดการให้แกได้พบให้พอใจเกี้ยว.

นาค.

ผู้หญิงชนิดใด ผู้หญิงที่ ๆ หรือ ?

ประดิษฐ์.

ก็ซีนี่ !

นาค.

แต่น่ากลัวจะไม่ใช่นักที่ฉันอยากพบนะเพื่อน ขอให้เข้าใจว่าฉัน
มีเวลาอยู่ยี่สิบวันเท่านั้น น่ากลัวจะหาผลอะไรไม่ได้จากแม่เหล่านั้ให้
เร็วทันเวลานะ ฉันมันไม่เหมือนคนที่ไม่มีอะไรจู้จี้ฉัน แม่เสมอเขาให้
ฉันมีเวลาเป็นอิสระอยู่เพียงยี่สิบวันเท่านั้นนะพ่อคุณ.

ประดิษฐ์.

นี่แน่กันจะบอกให้ ถ้าแกไปกับฉันละก็คงจะได้พบผู้หญิงเรียบ ๆ
เย็นแน่และ ที่จริงก็ไม่จำเป็นจะต้องวิตกเลย ว่าจะไม่ตลอดไปได้

สมประสงค์ในระหว่างยี่สิบวัน อีกประการหนึ่งอย่างทองก็ไม่ไกลกรุงเทพฯ
นัก ถ้าจะรีบร้อนรีบไปไม่ช้าก็ถึง ที่กรุงเทพฯฉันรู้จักผู้หนึ่งอยู่สอง
สามคน ที่ฉันรู้คืออยู่ว่าไม่ต้องเกียจเล้าโถมอยู่ถึงยี่สิบสาม สิบวันเลย
ทีเดียว จะต้องเสียเวลาอย่างมาก ข้างที่สืบหาหน้าที่ก็ดูเหมือนจะ
คลอบไปไ้ตามความประสงค์.

นาค.

ก็ยังที่ แต่ก่อนที่จะไปเป็นเจ้าชู้ที่กรุงเทพฯ ฉันต้องการเป็นเจ้าชู้
ในกรุงเทพเสียก่อน.

ประดิษฐ์.

ในกรุงเทพนั้นฉันยังไม่เห็นว่าใครไม่ออกเลย ตัวฉันเองก็คล้าย ๆ
แก ถูกมันักแน่นจนไม่มีเวลาได้รู้จักกับคนอื่นใครที่แปลกหน้า เพราะ
ฉันนั้นฉันจะหาใครให้แกพอที่จะไว้ใจได้—แกก็ประสงค์จะหาคนที่ไว้ใจได้
ไม่ใช่คนอย่างนั้น ๆ ไม่ใช่หรือ ? ฉันจะหาใครให้แกที่จะเป็นที่พอใจ
แต่อย่าให้มีทางเกิดเหตุกวนใจได้ภายหลังเห็นจะยากนัก เพราะฉะนั้น
เรามาตกลงไปจากบางกอกกันเสียในเวลาเย็นวันนี้ดีกว่า.

นาค.

ก็แต่ว่า—

ประดิษฐ.

อย่าคัดค้านเลยนะ ไปด้วยกันดิฉัน ไปรถเหินนี้แหละ ไปแค่
บางปะอิน ฉันได้ส่งไปแล้วให้ที่บ้านเขาเขาเรอยนต์ไปคอยรับที่นั่น.

นาค.

นี่แหละ ไหน ๆ จะไปแล้ว เลยไปกรุงเก่าเสียที่เดียวไม่ดีกว่าหรือ ?

ประดิษฐ.

แก่นี่อะไรเห่กรุงเก่าจริง ๆ ฉันเองนะจะเลยไปกรุงเก่าไม่ได้
เลยเป็นอันขาด เพราะฉันมีภาระจำเป็นที่จะต้องรีบไปอย่างทอง ฉันได้
ปรึกษากับพวกชาวนาที่นั่นไว้ว่า พรุ่งนี้เช้าจะไปพบพูกาหาฤกษ์ในเรือนไร
เรือนอะไรต่าง ๆ ฉันคงใจจะออกไปเป็นชาวนา รู้ไหมล่ะ ?

นาค.

ฮือ ! ก็ถ้าฉันตกลงตามใจแก่ละก็ ต่อไปเกาะต้องตามใจ
ฉันอย่างนะ.

ประดิษฐ.

เขาเถอะนะ ฉันรับรองในข้อนั้น.

นาค.

ถ้าอย่างนั้นฉันจะไปจักเข้าของ.

ประดิษฐ.

ถ้าโทรศัพท์ส่งไปก็ได้ ความตั้งใจของแกน่าจะจะไปไหน จะไปทำอะไร ?

นาค.

ไม่รู้เลย—ฉันค่อนข้างงุน—ฉันไม่เห็นมีอะไรจะทำนอกจากนอน ฉันจะกลับไปนอนละ.

ประดิษฐ.

ไม่เขาน่า ถ้าจะนอน ๆ หนึ่งก็ได้ ส่งไปให้เขาคิดของส่งมาที่นั่นก็แล้วกัน แกนอนพักเสียในห้องฉันก่อนก็ได้ พอถึงเวลาที่จะให้ไปก็ช่วยกันที่เดียว.

นาค.

ก็ถ้าจริงฉันจะไปขี้นวดเท้าเล่นกันเสียสักหน่อยไม่ได้หรือ ?

ประดิษฐ.

เมื่อแกอยากจะทำนั้น ฉันก็จำจะต้องบอกว่า ฉันคอยพบผู้หญิงอยู่คนหนึ่ง.

นาค.

เขอนั่นแน่ ผู้หญิงจะมาหาหรือ ?

ประดิษฐ์.

เขาจะมา แค่อ่าเข้าใจผิด เขาจะมาเพื่อจะไถ่ลากันเท่านั้น คุณได้บอกเขาไว้ว่าฉันจะต้องไปหัวเมือง ฉันจะไม่อยากพบเขาเลยนะ แต่นักเสี่ยวให้ฉันรู้แล้วรีบออกกันไปเสียที แล้วฉันก็จะได้มีเวลาพักผ่อนไปอีกหลายวัน จะไต่ไปอยู่เป็นสุขที่บ้านนอก.

มั่ง.

(ใส่ล่ประตูขวา.) นายขอรับ. (บ้ายปาก.)

ประดิษฐ์.

(พยักหน้า.) เออ.

นาค.

นั่นแปลว่ากระไรกัน ?

ประดิษฐ์.

แปลว่าผู้หญิงคนนั้นเขามาแล้ว แกจะไปในท้องฉันไหมล่ะ ?

นาค.

แกจะวิ่งแซกทันหรือ ?

ประดิษฐ์.

ก็ยังไม่รู้ !

นาค.

นี่แน่เพื่อนรัก ขอให้ฉันรู้ว่าใจฉันจะเป็นอย่างไร ถ้าฉันจะต้อง
มาอยู่แค่คืบในเวลาที่เหมาะสม—

ประดิษฐ์.

แกไม่ต้องกังวลเลย.

นาค.

อย่างนี้ขอจะไต่ถามคุณละซี.

ประดิษฐ์.

บอกว่าไม่ต้องกังวล คุณจะไม่มีการอะไรที่น่าหวาดเสียว ไป
เถอะนะ ฉันยิ่งอยากให้มันเร็วเกินไปเสียแล้ว

นาค.

ใจฉันก็เต้นตายนะซี.

ประดิษฐ์.

บ๊ายจริง ๆ ไปเถอะนะ เข้าไปในนี้. (ผลักดันนายนาคเข้าไปทาง
ประตูซ้าย แล้วปิดประตู.)

(แม่เหลียนเข้ามาทางประตูขวา.)

เหลียน.

บั้งใจกะ ?

ประดิษฐ.

แม่ยอกรัก ! (กอดกัน.) มานั่งนี่เดะจ๊ะ. (พาไปนั่งเก้าอี้ยาว.)
นำว่าคาญเหลือเกิน.

เหลียน.

เป็นไรไปกะ ?

ประดิษฐ.

หมอมาดตรวจฉันฟังไปเดยวันเฮง.

เหลียน.

หมอไหน หมอสีลาเกลอแก้วของคุณหรือ ?

ประดิษฐ.

เกลอแก้วอะไร เป็นแต่คนคุ้นเคยกันมานานแล้วเท่านั้น ไม่ใช่
เพื่อนสนิทอะไร.

เหลียน.

แก้วอะไรล่ะกะ ?

ประดิษฐ.

แกบอกว่าฉันเจ็บแน่.

เหลียน.

อะไรคุณก็ ผิวพรรณก็ดำ ๆ หน้าตาที่ไม่เป็นคนไข้จนนึกได้.

ประดิษฐ.

จริง ผิวพรรณฉันก็ดำ หน้าตาไม่ใช่ว่า แต่แกก็วิตก.

เหลียน.

อะไรแกวิตกเพราะหน้าตาไม่เป็นคนไข้จริงหรือ ?

ประดิษฐ.

คนที่ป่วยโรคอย่างฉัน ถ้าหน้าตาก็ยังรังเกียจโรครังหนัก.

เหลียน.

ก็คุณเป็นอะไรล่ะ หมอแกตรวจไต่ถามว่าอย่างไร ?

ประดิษฐ.

แกว่าเป็นโรคเกี่ยวข้องกับสมอง ถ้าหล่อนอยากทราบข้อความ—

เหลียน.

ไม่มีอะไรหรอกคะ เป็นโรคนี้เองเท่านั้นแหละ.

ประติษฐ.

หล่อนนี่พิลึกจริง ๆ อะไรโรคนึกเอาเอง เป็นโรคอย่างสำคัญ
มาก หมอสีลาเป็นคนที่ถูกศาอ้อนหวานมาก แต่พูดตรง ๆ ไม่ยั้ง
อำพรางอะไรเลย แกบอกตรงว่าจำเป็นต้องรักษาอย่างกวดขัน ฉันท
ชอบอกเป็นความลับว่า หมอแก้วบางที่จะถึงตายได้ จะให้ฉันทว่าอะไร
ต่อไปล่ะหล่อน บางทีจะผุสลับไปโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัวก็เป็นได้.

เหลียน.

อ้อ ! คุณอย่าพูดอย่างงั้นหน่อยเลย.

ประติษฐ.

หล่อนเชื่อว่าฉันทเจ็บจริง ๆ หรือ ?

เหลียน.

เปล่าฉันทไม่เชื่อหรอก แต่ฉันทก็ไม่อยากฟังคุณพูดถึงล้มถึงตาย.

ประติษฐ.

ก็เมื่อฉันทไม่รู้สึกร่างเจ็บไข้อะไรเลยยังงี้ ฉันทก็ไม่เห็นประหลาดอะไร
ที่จะพุดถึงการล้มถึงการตาย.

เหลียน.

ยังงี้ ๆ ก็ไม่ควรจะพุด ยังงี้ ๆ ระวังตัวไว้หน่อยดีกว่านะคะ.

ประดิษฐ.

ฉันมีข้อเข็ดครันอย่างยิ่งอยู่อย่างเดียว คือในคำแนะนำของ
หมอลีลาแก้วว่า—

เหลียน.

ว่าอะไร ?

ประดิษฐ.

แถวฉันจำเป็นที่จะต้องไปให้พ้นจากอก.

เหลียน.

ไปให้พ้นจากอกหรือคะ ?

ประดิษฐ.

ทันทีที่เที่ยว !

เหลียน.

ก็ใช่ ฉันจะเตรียมตัว— ไปกันก็ไป.

ประดิษฐ.

ประเดี๋ยวก่อนแม่ยอศรีภักของพี่ ถ้าจะไปกับหล่อนละเหตุไรฉันจึง
จะต้องมีความเข็ดครันแล้ว.

เหลียน.

ข้าวตังยั้งนี้ !

ประดิษฐ.

แปลว่าฉันนี่จำจะต้องพรากจากหล่อนไปนะซี.

เหลียน.

เอ๊ะ ! ทำไมล่ะ ?

ประดิษฐ.

นี่ขอให้ดู. (ส่งหนังสือที่หม่อเขียนไว้นั้นให้ดู.)

เหลียน.

(อ่านหนังสือแล้วพูด.) พระตาขริงอ่านก็ไม่ค่อยจะไต่ความนัก
แต่เสียงคุณากลัวอยู่ ไร่คุณคะ จะให้ฉันพรากจากคุณยังไรล่ะ.

ประดิษฐ.

ก็ตัวฉันก็ไม่ไต่อยากจะห่างหล่อนไปเลย แต่ก็นั่นแหละ มันเป็น
กรรมก็จำเป็นต้องแรงใจไป หล่อนเอ๋ยหล่อน ในโลกนี้จะหาสิ่งไรที่ชน
ใจเท่าผู้หญิงที่รักไม่มีแล้ว ไต่เซยชมแม่ขอรักให้พอใจแม่เพียง
เดือนหนึ่ง คุณเหมือนไต่มีความสุขสักสามปี.

เหลียน.

จริงแล้ว ! จริงแล้ว !

ประดิษฐ.

ในเดือนหนึ่งชมเชยกันเสียให้หน้าใจ แล้วพอสิ้นเดือนก็เห็นจะ
พอกี พอถึงเวลา—ฉันก็ไม่สู้แน่ใจนักว่าจะเป็นอย่างไร—แต่เข้าใจว่า
คงจะไม่ลุบฉับลงไปทันที คงค่อยเป็นค่อยไปที่ละน้อย ๆ จนเลย
หมดลมหายใจไปเท่านั้น.

เหลียน.

จะเป็นไต่ถึงยังงั้นเทียวหรือคะ ?

ประดิษฐ.

บางทีก็จะเป็นได้.

เหลียน.

ดูไม่น่าเชื่อเลย.

ประดิษฐ.

ฉันก็ไม่สู้เชื่อนัก.

เหลียน.

ยังงั้นคุณก็ไม่เชื่อ ฉันก็ไม่เชื่อ—เออแน่ๆ ฉันนึกได้แล้วว่า
เมื่อคุณจะต้องไปให้พ้นจากอกแล้ว ก็ตกลงเป็นไปตามคำหมอนแนะนำ
ก็แล้วกัน ไม่เห็นจะยากเย็นเชิงใจอะไร คุณลงไปอยู่ปากน้ำเสีย
สักสองสามวัน—

ประคิษฐ.

ไม่ได้ ฉันไม่ต้องการจะไปจากหล่อนเช่นนั้น.

เหลียน.

ไหนคุณไม่อยากจะพวากับฉันเสียเลยยังงั้นหรือคะ ?

ประคิษฐ.

ไม่ใช่ ฉันหมายความว่า ถ้าจะไปแค่เพียงเท่าที่หล่อนว่าเท่านั้น
ไม่เห็นจะเป็นประโยชน์อะไร สองวันไม่พออย่างยิ่ง.

เหลียน.

ถ้ายังงั้น คุณประสงค์อย่างไรละ ถ้าจะต้องออกไปอยู่หัวเมือง
สักเดือนหนึ่งก็ตามที แต่คุณไม่ทำเป็นจะต้องไปหาแม่กลิ่นเลย.

ประคิษฐ.

แน่ๆ หล่อนก็รู้อยู่ก็แล้วว่า ถ้าฉันไปอยู่บ้านแม่กลิ่นคงจะมี
โอกาสได้สรวมถาย สรวมใจได้ดียิ่งกว่าที่อื่น น่าประหลาดที่หล่อน

ไม่เข้าใจข้อนี้เลย หล่อนรู้ก็อยู่แล้วไม่ใช่หรือ ว่าฉันจะได้รักใคร
นอกจากตัวหล่อนเลยที่เดียว แต่นั่นแหละคนอย่างเช่นฉันนะ เกิด
มาเป็นเจ้าชู้.

เหลียน.

(พยักหน้า.) รู้แล้วค่ะ.

ประดิษฐ.

หล่อนควรจะเข้าใจที่เกี่ยวกับว่า คนอย่างเช่นฉันนะ ถ้ามีโอกาส
ก็อาจจะยุ่งไปทั่วต่าง ๆ แต่ถ้าไปอยู่ในบ้านแม่กลิน ก็เสียดัดหนทาง
ไม่ให้วนวาย อะไรได้เลย.

เหลียน.

ก็ไปอยู่สักเพียงเจ็ดแปดวันเท่านั้นจะไม่พอหรือ ?

ประดิษฐ.

หล่อนต้องเข้าใจว่า ฉันไม่ใช่เป็นผู้กำหนดเวลาได้เอง หมอ
แกบอกฉันว่า ๓ เดือน—

เหลียน.

สามเดือนเกี่ยวกับหรือ ?

ประดิษฐ.

ฉันได้เป็นผู้ปกครองก่อนทีเดียว เป็นไรก็เป็นไปเกิด เป็นไม่ยอมจริง ๆ.

เหลียน.

แล้วยังไรล่ะ ?

ประดิษฐ.

แล้วฉันก็ขอต่อแกเพียงสี่สิบวัน แกก็บอกฉันว่า ถ้าได้อยู่เจียบ ๆ
 นี่ ๆ จริง ๆ สี่สิบวัน ยางที่ก็จะพอมันหนทางที่จะ— (ทำเป็นแซย.)
 แกพูดเอาฉันออกจะตก ๆ ใจ แต่เมื่อฉันได้มาพบหล่อนเข้าแล้วยัง
 ฉันก็ออกจะมารู้สึกว่า เห็นจะเหลือหักใจจากหล่อนไปได้ ถึงสี่สิบวัน.

เหลียน.

นำร่ำคาญจริง ๆ ควรจะให้มันอะไรอันตรวจได้ยักสักคนหนึ่งนะละ.

ประดิษฐ.

ฉันได้ ไปให้หมอตรวจถึงสองคนแล้วนะหล่อน ฉันฟังคำที่เขา
 บอกก็ไม่ใคร่เชื่อ จึงได้ ไปตามหมอสีลามา เพราะแกได้รู้จัก
 ฉันมาตั้งแต่เล็ก ๆ หมอเขื่อนเป็นที่น่าไว้วางใจกว่าคนอื่น หมอสีลาก็
 มีความเห็นพ้องกับหมอที่ได้มาตรวจฉันมาก่อนแล้ว แต่ก็ช่างเถะ
 หมอว่ากระไรก็ช่างแก ฉันจะซออยู่กับหล่อนดีกว่า.

เหลียน.

เฮ้ ! ไม่ได้สิคะ ! ต้องไป บางทีในสืบห่าวันก็จะมีสักค้อยยังชั่ว
ไถ่นะคะ.

ประติษฐ.

จริง พอสืบห่าวันล่วงแล้ว ฉันจะเรียกหมอลีลาไปตรวจเสียอีกที.

เหลียน.

โอ้ ! แล้วนี่ก็จะต้งจากกันไปแล้วหรือ ?

ประติษฐ.

(ทำเปนเสียใจ.) ก็จะทำยังไรก็ได้แล้วหล่อนเฮ้ย มันเป็นการ
จำเปน จำใจจำต้งลาแม่คู่ชีวิตแล้ว. (กอด.)

เหลียน.

อ้อ ! คุณคะฉันนี่ก็จะไรออกอย่างหนึ่งแล้วละ เวลานี้พระเ็น
อื่กาแปะของฉันทักก็ไม่อยู่ ฉันทักว่าจะไปเยี่ยมญาติที่ปากน้ำโพสัก
หน้อย คุณไปวันนั้นก็ไปลงเรือทกรุงเก่าไม่ใช่หรือ ?

ประติษฐ.

ฉันจะไปลงเรือที่บางปะอิน.

เหลียน.

กว่าจะไปถึงบางปะอินก็เย็น นอนกันเสียทีกันด้วยกันคนหนึ่งก่อน
รุ่งเช้าถึงค้อยต่างคนต่างไป ดีไหมละคะ ?

ประดิษฐ์.

(แก้งทำดีใจ.) ที่มากความคิดหล่อนที่จริง ๆ ฉันชอบนัก แต่
พ่อนาคะทำยังไร ?

เหลียน.

นาคะไร ?

ประดิษฐ์.

นายนาคเพื่อนฉัน ฉันได้ชวนเขาไว้แล้วว่าให้ไปกับฉัน เดือน
เขาอยู่ในห้องนั้น ฉันชวนเขาไปเป็นเพื่อนเที่ยวทาง แล้วก็จะได้ ไป
เป็นพยานด้วย ว่าฉันจะไม่ประพฤติผิดนอกใจหล่อน.

เหลียน.

พวกเพื่อน ๆ ของคุณนะฉันไม่รู้ ไว้ ใจนักหรือ.

ประดิษฐ์.

อ้อ, คนนี้หล่อนไม่รู้จักเลย เขาเป็นคนเรียบร้อยที่สุดในโลก
จะว่าเป็นคนเคร่งครัดก็ว่าได้.

เหลียน.

ถ้ายังงั้นก็คงจะไม่กักขวางอะไร.

ประดิษฐ.

ถ้างั้นก็หนี หล่อนควรจะพบรู้จักกับเขาเสียก่อนระคิ บ้างที่จะ
 หลบเสียแล้ว. (ไปเปิดประตูซ้าย มองเข้าไปในห้อง.) อ้อ เปล่าไม่
 หลบ. พ่อناق ! (นาคออกมาจากห้อง.)

ประดิษฐ.

พ่อناق ฉันอยากให้แกพบกับแม่เหลียน เขาเป็นคนชอบพอกับ
 แม่กลิ่น แม่เหลียนจะไปรดไฟเวลาเคียวกับเรา เพียงแค่ข้างปะอิน.

นาค.

แกโทรเลขไปสั่งเรือเขาไปรับแล้วหรือ ?

ประดิษฐ.

ยัง. ฉันจะโทรเลขไปสั่งให้เขาไปรับพรุ่งนี้เช้าข้างที่ข้างปะอิน
 เพราะวันนี้เกรงทางคงจะเหนื่อย จะพักผ่อนข้างปะอินเสียสักคืนหนึ่ง.

นาค.

(ถามแม่เหลียน.) หล่อนจะค้างที่ข้างปะอินเหมือนกันหรือยะ ?

เหลียน.

คะ ! ฉันคิดว่าอย่างนั้น.

นาค.

(พูดกับคนดู.) สนั่นละซี ! (พูดกับนายประคิษฐ.) ไหนว่า
นักจะไปพบกับชาวไร่ชาวนาอะไรฝรั่งนี้เข้ายังไรละ ?

ประคิษฐ.

ฉันจะบอกเลิกเขาเสีย.

นาค.

(พูดเบา ๆ หน่อย.) ก็เลยไปค้างที่กรุงเก่าไม่ได้หรือ ?

ประคิษฐ.

ไม่ได้.

นาค.

(คงพูดเบา.) แล้วนักก็ไปนอนกอดแม่รูปงามข้าง ๆ ฉัน—
ฉันจะนอนแนอะไรหลับละ.

ประคิษฐ.

ก็ช่างแก่ประไรละ พอกึก ๆ เข้าแก่ก็ง่วงไปเอง.

นาค.

ที่ไหนได้ ฉันก็จะมวนมืออยู่เสมอว่า ผู้หญิงอยู่ในห้องข้าง ๆ
ห้องฉัน แล้วก็—

เหลียน.

คุณประติษฐ ฉันทาที่ละคร แล้วไปพบก้นใหม่ที่รถไฟ.

ประติษฐ.

ยั้งนี้ฉิ ฉันทะลงไปส่งหล่อนข้างล่าง. (ออกไปกับแม่เหลียน.)

(นายนาคเคิรไปจนถึงประตู และแอบมองดูสักครู่หนึ่งแล้ว

เคิรกลับมา ไคลงศิระะไปมา.)

นาค.

ซื่อ ๆ ! ซื่อ ๆ ! เหลียน ! เต็มรู้ !

บิตม่าน.

๔๔
อิงกิติ ๒

ฉาก : หอนั่งที่บ้านคุณแม่เขียวที่อ่างทองมีประตูข้างซ้าย
สมมติว่าเข้าไปในห้องแม่กลั่น ข้างขวามือมีประตูสองประตู สมมติ
ว่าไปห้องนอนนายประดิษฐช่องหนึ่ง ไปห้องหนังสืออีกช่องหนึ่ง
ด้านหลังมีประตูเปิดออกไปเฉลียง เครื่องแต่งห้องมีโต๊ะเก้าอี้อย่าง
สมัยจีนทำบ้าง เก้าอี้หวายบ้าง.

(เมื่อเปิดม่าน คุณแม่เขียวนั่งอยู่กับแก้ววิมไต้ะ อ้ายถม
นั่งอยู่กับพื้น.)

คุณแม่.
นี่เรียบนตรไปตั้งแต่เมื่อไร ?

ถม.
ไปเมื่อเช้านซอรัย คุณประภีษฐสั่งว่าให้ไปรับภวำรุ่ง.

คุณแม่.
ตัวของเอ็งนะมีหน้าที่จะต้องรับใช้คุณประภีษฐ เข้าใจนะ นี่ห้องหับ
จักเตรียมไว้แล้วหรือ ?

ถม.
คุณกลั่นท่านว่าท่านจะรักเองซอรัย.

๔๕

คุณแม่.

อ้อ ! เขาจะรักเองหรือ ? ก็แม่ก็กลืนอยู่ที่ไหนล่ะ ?

ถม.

อยู่ในห้องเขยนหนังสือขอรบ.

คุณแม่.

ถ้าเห็นเรือมาล่ะก็มาบอกให้รู้นะ.

ถม.

ขอรบ. (ออกไปทางหลัง.)

คุณแม่.

(ไปที่ประตูห้องหนังสือ.) แม่กลืน.

กลืน.

เจ้าคะ. (ออกมาจากห้องหนังสือ.)

คุณแม่.

เข้าไปทำไมอยู่ในนั้น ?

กลืน.

รักห้องนะซิคะ คุณประภัสร์ชอบนั่งในห้องนี้มากกว่าที่อื่น.

คุณแม่.

เออ ช่ายดมมันบอกว่าหล่อนจะจักห้องให้ผัวเองหรือ ?

กลืน.

คะ คิดมันมีความคิกอะไรขึ้นใหม่.

คุณแม่.

คิกอะไร ?

กลืน.

คิดมันไม่จักห้องทางนี้ให้คู่ประภีรุษอย่างที่เคย
ในห้องคิดมันโน้น. (ซิมมื่อไปทางห้องตนเอง.)

คิดมันจักให้ช้อย

คุณแม่.

อ้อ !

กลืน.

คิดมันขอบอกคุณบ่ตามตรง ว่าคิดมันคิกจะกล้ายเน้อกล้ายตัว คิดมัน
มารู้สึกตัวว่า การที่คิดมันได้ประภีรุษคิกต่อผัวคิดมันมาแล้ว ไม่เป็นการ
สมควรเลย คุณบ่ก็รู้ช้อยแล้ว ว่าเมื่อแต่งงานกันแล้วใหม่ ๆ คิดมันกับคุณ
ประภีรุษวิวาทกันยุ่งยังงี้ คิดมันมานักกุกักกละชวยใจเหลือเกิน—

คุณแม่.

บ่รู้แล้ว.

กลืน.

ดิฉันยังคิดไปก็ยังไม่เสียใจ ที่ดิฉันทำเป็นบ้าไปยั้งนั้น ยิ่งนึกไปก็ยิ่งเสียกาย—คุณย่าก็คงจะเข้าใจดี ว่าดิฉันเสียกายอะไร พอดิฉันได้รับหนังสือของพ่อดิฉัน บอกว่าจะกลับบ้าน ทำให้ดิฉันนึกถึงการที่ได้เป็นไปแล้ว อันที่จริงพ่อดิฉันก็ได้กระทำกับดิฉันนาโกรจริง ๆ แต่ตัวดิฉันเองก็มีความผิด ทำให้ชกใจเขา ดิฉันนี่ ๆ อยากจะรับผิดชอบไปในหนังสือที่มิไปดังอยู่บ่อย ๆ แต่ก็ขอจะกระตาค ๆ เมื่อมารู้เข้าว่าเขาจะกลับมายังบ้าน ดิฉันจึงได้มีความยินดีนัก เพราะจะได้มีโอกาสสำแดงให้ปรากฏว่าดิฉันกลับออกกลับใจจะไม่ประพฤติเช่นแต่ก่อน.

ด้ายงั้นก็ดังนี้.

คุณแม่.

ข้าพลอยยินดีด้วย นี่แน่ะ ไหน ๆ พ่อประคิยงูก็ยังไม่วาย ฉันจะนอนกลางวันเสียสักหน่อย แม่เสมีย่นใหม่ของฉันจะได้อ่านหนังสือให้ฉันฟัง.

กลืน.

หน้าตาก็อ่เข้าที่ ก็รีบากี่รีบร้อน คุณย่าไปได้มายังไหนคะ ?

คุณแม่.

เขาเป็นคนชอบกับแม่ข้า แม่ข้าลาไปเยี่ยมบ้าน แม่คนนั้นมาอยู่
พอแม่ข้ามาเขาก็จะกลับไป แต่ข้าออกจะชอบ ๆ แม่คนใหม่นี้มากกว่า
เพราะยังนั่งวางที่จะเลยชวนให้อยู่ต่อไป กิริยามรรยาทเรียบร้อยดี
เป็นคนหิมน ๆ (ร้องเรียก.) หล่อนจำออกมาที่นี่แน่.

(แม่หนีออกมาจากทางหลัง.)

นิล.

คุณเรียกดิฉันหรือคะ ?

คุณแม่.

จะ มาอ่านหนังสือพิมพ์ให้ฉันฟังไปหน่อยเถอะ แล้วก็หล่อนอย่า
เห็นเป็นการแปลกประหลาดอะไร ถ้าฉันจะกลับไปในเวลาที่คุณกำลังฟังอยู่
ถึงฉันหลับก็อ่านเรื่อยไปสักหน่อยนะจ๊ะ ฉันจะได้ ไม่ตกใจไหน.

นิล.

หนังสือพิมพ์อ่านครู่เดียวก็จบหมดคะ ดิฉันได้อ่านตรวจแล้ว
ไม่มีเรื่องอะไรสนุก ๆ เลย วันนี้มีแต่เรื่องฆ่ากันตายเล็ก ๆ น้อย ๆ—

คุณแม่.

ก็งั้น ดิฉันคงจะหลับเร็วเข้าอีก พอหล่อนเห็นฉันหลับสนิทแล้ว
หล่อนจะไปเที่ยวเล่นที่ไหนก็ได้ตามใจ.

๔๘

นิล.

ไม่เป็นไรคะคุณยังมีเวลาอยู่ที่นั่นอีกถึงเดือนหนึ่ง.

(ได้ยินเสียงแตรเรือบندر.)

กลีน.

แน่คะคุณย่า.

คุณแม่.

เรือบندرมาแล้ว.

นิล.

เรือบندرมาแล้ว.

คุณแม่.

(พูดกับแม่กลีน.)

(หัวเราะแล้วพูดกับแม่นิล.) หล่อนจำไปเถอะ.

นิล.

คุณไม่ค่อยพบหลานคุณเสียก่อนหรือคะ ?

คุณแม่.

ไม่ละปะ ให้ฉันเมียเขาพบปะพุดจากันตามลำพังให้พอใจเสียก่อน
ดีกว่า. ไปเถอะ. (ออกไปทางขวา แม่นิลเค็รตามออกไป แต่ไม่
สู้เต็มใจนัก.)

(นายประคิษฐเข้ามาทางหลัง นายนาคเข้ามาด้วย.)

ประคิษฐ.

อ้อแม่กลั่น.

กลั่น.

คะ.

ประคิษฐ.

หล่อนสบายก็อยู่หรือ ?

กลั่น.

ก็สบายอยู่หรือคะ. (ยืนนิ่ง ๆ เรีย ๆ กันอยู่ครู่หนึ่ง.)

นาค.

ประคิษฐชักนำกันซิ.

ประดิษฐ.

เวียงซี, ลืมไป. (พูดกับแม่กลิ่น.) นี่นายนาคนอกเกลธของฉันทัน
เขาจะมาพักอยู่ที่บ้านเราในสัปดาห์หน้า.

กลิ่น.

อ้อ! กลิ่นมีความยินดี. (นั่งอึ้งกันไปอีกครู่หนึ่ง.)

นาค.

ฉันทันขออนุญาตไปพักเสียบ้างหน่อย.

กลิ่น.

เชิญเถอะคะ เชิญเถอะ.

(มายนาคเดินไปทางหลัง นายประดิษฐตามไป.)

ประดิษฐ.

ที่อยู่ของแกฉันทันให้แล้วยังไงล่ะ ที่เรือนหลังเล็กนะ ฉันทันสั่ง
อ้ายฉมนไว้แล้วว่าให้รับใช้แกเหมือนตัวฉันทันเอง.

นาค.

ขอบใจ, ขอบใจ. (พูดเบาลงหน่อย.) ฉันทันต้องแหย่ไปนอนเสียบ
สักหน่อย เมื่อคืนนี้ไม่หลับเลย แกมันยุ่งนัก.

ประดิษฐ.

หุ้ๆ หุ้ๆ อย่าพูดมากไปหน่อยเลย.

นาค.

(คำนับแม่กลืน.) ลาที. (ออกไปทางหลัง.)

ประดิษฐ.

(เดินกลับไปทางแม่กลืนแล้วจึงพูด.) แม่กลืนก่อนที่จะพูดกัน
เรื่องอินฉันต้องขอโทษหน่อย.

กลืน.

ทำไมคะ ?

ประดิษฐ.

ในการที่ฉันได้ประพฤติก่อนในหกเดือนที่ล่วงไปนั้นะซี.

กลืน.

ก็แต่ว่า—

ประดิษฐ.

ฉันออกสละอายใจมาก เมื่อมานึกถึงความประพฤติของฉัน ตาม
ที่ฉันได้กระทำมาแล้วแก่ตัวหล่อน ฉันได้มีเวลาไตร่ตรองทุกตลอดแล้ว
ก็มาารู้สึกว่าฉันประพฤติไม่สมควรเลย ไม่สมควรที่ผู้ชายจะประพฤติ

ต่อกรรยาที่ใส่เสื้อตกแต่งงานตามธรรมเนียม ความประพฤติฉันนั้น
ทั้งตั้งหยาบคายเกินไป เราไม่ใช่สัตว์เคี้ยวเอื้อง เราเป็นมนุษย์ที่มี
ความคิดดี การที่แต่งงานกันต้องนับว่ากระทำให้เป็นที่น่าชื่นชมนานา
การที่หล่อนไม่ยอมให้ฉันปล้ำปลุกหรือข่มเล่นตามอำเภอใจนั้น เป็นการ
ควรอย่างยิ่ง.

กล่น.

(ใบกมื่อ.) คุณอย่าพูดอย่างนี้ คุณเป็นผู้ที่คิดถูกมาอย่างเดิม
คิดเองเป็นผู้ที่คิดผิด คุณอย่าเถียงเลยล่ะ คิดฉันเข้าใจดีแล้ว เมื่อ
ก่อนนั้นคิดฉันเป็นบ้าไป เดี๋ยวนี้เป็นปรกติดีแล้ว การที่คุณกลับมา
ก็แล้ว ถ้าคุณไม่มาเสียเองคิดฉันคงจะต้องเข้าไปหาคุณที่กรุงเทพฯ
เป็นแน่ คุณหรือจะมาขอโทษคิดฉัน ตัวคิดฉันนี่ยิ่งกว่าเต็มใจที่จะยกโทษ
ให้คุณ แต่อย่างไร ๆ คุณก็กลับมาบ้านอีกแล้ว คิดฉันดีใจเหลือเกิน
เมื่อแต่กับบางที่คิดฉันจะได้สำแดงกิริยาไม่ว่าจะดีต่อเกลอคุณสักหน่อย.

ประดิษฐ์.

อ้อ ! ฉันก็กำลังเกาเห็นอยู่.

กล่น.

นั่นก็เพราะคิดฉันอยากจะพบคุณแต่คนเดียว ไม่อยากให้ใครเข้า
มากีดขวางอยู่ด้วย เข้าใจไหมล่ะคะ ?

ประดิษฐ.

เข้าไ.

กลืน.

มากุหน้อยเถอะว่ากลืนไ้จักแจงห้องหับไว้รับคุณอย่างไร. (นาย
ประคินฐะจะไปทางประตูขวา แต่แม่กลืนจับแขนไว้.) ไม่ใช่ห้อง
นั้ละ ห้องนั้.

ประดิษฐ.

ฮะ ! คีไ้ไหนก่อนนั้เป็นห้องหล่อนยังไ้ละ.

กลืน.

ก็ไ้เบยวนก็ยังเป็นห้องคิณ้อย่นะละ.

ประดิษฐ.

แม่กลืน ฉิน้อยอกไม่ถุกว่าฉินมีความประหลาดใจ จับไ้ และพอไ้
เพียงไ้ในการที่ไ้ไ้ทราบว่า ตัวหล่อนมีความตั้งไ้ไ้กับฉินเพียงไ้ ตัว
ฉินนั้ก็ไ้เกอยะเป็นคนไ้ไ้ เกียรทางมาเห็นไ้เห็นน้อยทั้งไ้เมื่อยล้าไ้มาไ้มาไ้แล้ว
คังแต่ไ้เมื่อยล้าไ้ที่กรุงเทพฯ—

กลืน.

คุณเห็นจะทำงานมากนั้ละ.

ประดิษฐ์.

จะ— แต่ไม่สู้จะดี ไม่ใคร่มีผลอะไร มาเกี่ยวพันต้องการความ
สุขเป็นที่ตั้ง.

กลืน.

บางทีคุณจะทำไปนอนเสียสักครึ่งวันมั่งคะ ?

ประดิษฐ์.

(พูดตอบเร็ว.) อ้อเปล่าเลย จริง ๆ ฉันต้องการแต่อย่างนี้ ๆ
เฉียบ ๆ เท่านั้น ฉันคิดว่าจะไปเที่ยวเล่นในส่วนลึกหน่อย.

กลืน.

นี่แหละ ที่ฉันมีอะไรจะต้องไปเยี่ยมเขาสักหน่อย ที่ฉันจะเอา
เรือยนต์ไป อยู่ทางนั้นคุณพักเสียให้สบาย พอที่ฉันกลับมาก็จะได้
เห็นคุณหายเหนื่อยเหนื่อย แล้วฉันเชื่อว่าอากาศหัวเมืองคงจะดีกว่า
ในกรุงเทพแน่นอน ที่ฉันเชื่อว่าพอคุณได้พักผ่อนให้สบายสักสอง
ชั่วโมง—

ประดิษฐ์.

สองชั่วโมง สองชั่วโมง หรือบางทีจะพอ—แต่ที่นั่นแม่กลืน
ยอกรักของพี่ การที่หล่อนคิดทำให้ฉันอยู่ในห้องหล่อนนะ ที่นั่นหนา
ฉันชอบใจเสียจริง ๆ แต่ว่าเพื่อจะป้องกันไม่ให้มีเหตุขัดข้องขัดใจกัน
เหมือนเมื่อก่อน ถ้าเราจะค่อย ๆ สนธิสนมกันเข้าทีละน้อย ๆ—

๕๖

กลืน.

นี่คุณไม่เชื่อหรือว่ากลืนจะกลับความผิดหมดแล้วจริง ๆ.

ประดิษฐ.

เฮฮิ.

กลืน.

(ทำทึ่งอน.) เมื่อคุณไม่เชื่อใจกลืน กลืนก็ต้องจำใจทำตามคุณ
ประสงค์ เขาเถะกลืนจะไปสั่งให้เขาจับห้องของคุณเองไว้ต่างหาก
อย่างเต็ม แล้วก็ไปมาหาสู่กันข้างก็ได้.

ประดิษฐ.

ก๊ทเทียว !

กลืน.

แล้วคุณอย่าลืมไปเยี่ยมกลืนบ้างนะคะ. (ยิ้ม.) กลืนไปที่ละ.

(นายประดิษฐกับแม่กลืนจูงกันเดินไปทางด้านหลัง พอจะ
ออกประตู แม่กลืนหันมาเอาแขนตรึงหัวคอดัวเข้าทั้งสองข้าง
นายประดิษฐ์จึงกอดแม่กลืน กอดกันอยู่ครู่หนึ่ง แล้วแม่กลืนจึงไป;
นายประดิษฐ์กลับมา นั่งเก้าอี้ ดอนใจใหญ่.)

(นายนาคเข้ามาจากทางหลัง.)

นาค.

ยังไ้จะไปกรุงเก่าหรือยัง ?

ประดิษฐ์.

กรุงเก่า ไ้ทำไม ?

นาค.

ชะ ๆ ยังระถามอีก ก็ตามที่ไ้พูดกันไว้แล้วยังไ้ละ แกทำให้
ฉันนอนไม่หลับที่บางปะอินคืนหนึ่งแล้ว เพราะแ้ไปนอนกับผู้หญิง
อยู่ข้าง ๆ ห้องฉัน สรวยกับแม่คนนั้น ให้ตกกระรอกซี่ เมื่อคืนนั้นฉันไ้
ผึกตัวฉันเองไว้ว่าพรุ่งนี้ข้าย ๆ ก็ไ้ไ้ไปกรุงเก่า ถ้าแ้จะไม่ไ้ไปกับฉัน
ก็ขอยืมเรือยนต์ไ้ฉันไ้ไปหน่อยเดะ.

ประดิษฐ์.

แม่กลืนเอาไปเสียแล้ว.

นาค.

เสร็จกัน ! นี่ฉันไ้แหงอยู่เองซี.

ประดิษฐ์.

แ้ละก็ไ้แต่ข้นไปแ้ละ ฉันแ้ควรข้นมากกว่า.

นาค.

ทำไม ?

ประดิษฐ์.

ฉันมานี้โดยความตั้งใจจะมาพักผ่อนร่างกาย หมายความว่าคงจะไม่
ถูกรบกวน นี่กลายเป็นหนี้เสียประไรซะไปแล้ว แม่รูปงามเมียฉัน
ก็รักฉันรักฉันจนมาแล้ว. (นาย นาค ถอนใจ.) รักมากทีเดียว! (นาย
นาค ถอนใจ ใหญ่ ดัง ขึ้น.) ถึงกับเข้ามาอกฉันเอง บอกกับฉันว่าหล่อน
ก็คิดผิดไปแล้วแต่ก่อน แล้วก็เกลี้ยวอนชวนให้ฉันไปนอนห้องเดียวกับ
หล่อน.

นาค.

ก็ไม่เห็นจะเป็นที่น่าเกลียดอะไรนะโว้ย เมียแถมมีชื่อว่าเลวทราม
อะไรเมื่อไร.

ประดิษฐ์.

แกไม่สงสารฉันบ้างหรือ ?

นาค.

ฉันสงสารตัวฉันเองมากกว่า. (เคืองไปมา.) กรุงเขี่ยกรุงเก่า
เมื่อไรเล่าจะได้ไป—

ประดิษฐ.

พุดใจ ! บ้าเสียแล้ว (ไปเปิดประตูห้องหนังสือ.) แก่ข้าอยู่
อย่างเคยจนฉันเบื่อเหลือทนแล้วนะ.

นาค.

เออเนาะ กลับมาหาว่ากันพุกข้าซากอะไรไม่รู้ ใครหนอเป็นผู้พุก
ข้า ข้าแล้วข้าอีก.

ประดิษฐ.

พุกเหลวไหลเสียเวลา ชักเก็บพง ฉันจะอ่านหนังสือเล่นดีกว่า
บางทีจะมีเวลาพอหยิบได้สักขยหนึ่ง. (หาว.)

นาค.

ฉันจะไปเที่ยวเล่นละ บางทีจะวิ่งเล่นเสียสักพักหนึ่งพอให้ ไสยบาย
เออทางจากนี้ไปกรุงเก่าก็เส้นนะ ?

ประดิษฐ.

เห็นจะไม่ก็ร้อยหรรอก จะเที่ยวไปกรุงเก่าก็ตามใจเถอะ. (หัวเราะ
เยาะ แล้วเลยเข้าไปในห้องหนังสือ ปิดประตู.)

นาค.

(เค็รวนรอบ ๆ ห้อง.) เค็รวนห้องนี้เสียสักสองพันรอบเถอะ
ดีกว่าไปเค็รวนรอบบ้าน พอเห็นขบเมือไรก็หยุดพักได้ทันที. (เค็รวเร็ว.)
(คุณแม่เขียวมาขึ้นที่ประตูหลัง   นายนาคไม่เห็นมัวเค็รวเรื่อย.)
สองรอบละ   ยังอีกพันแปดร้อยเก้าสิบแปดรอบ—สี่ร้อย ! เอ๊ะดูเร็วนัก
เค็รวเสียหกพันรอบเถอะจะได้— (แลเห็นคุณแม่เขียว.) อ้อ ! ขอรับ
ประทานโทษเถอะขอรับ ผมขัดแย้งยกขานึกหน่อย.

คุณแม่.

คุณใช้ไหมที่เป็นเกลสของหลานทีฉัน ?

นาค.

ครับ คุณเห็นจะเป็นคุณย่า.

คุณแม่.

อะ, คุณมากับหลานชายทีฉันหรืออะ ? (นายนาคพยักหน้า.)
เขาเห็นจะไปพักอยู่ที่ไหนกรรมัง   คุณทราบไหมว่าหลานสาวทีฉันเขา
อยู่ไหน.

นาค.

ไปกรุงเก่า—โฮย—ลงเรือยนต์ไปครับ ไปไหนไม่ทราบ.

คุณแม่.

แล้วกัน แม่กลั่นจะไปก็ไม่บอกให้ทราบเสียก่อนด้วย เดี๋ยว
แม่เสมียนของกิดันเต็มที ให้อ่านหนังสือให้ฟังหน่อยก็อ่านไม่ก็ จะ
ให้เขียนหนังสือก็ไม่สมัค คุใจลอยไม่อยู่กับตัวจริงไม่รู้.

นาค.

คุณมีเสมียนผู้หญิงด้วยหรือขอรับ ?

คุณแม่.

คะ, กิดันเคยใช้ผู้หญิงเป็นเสมียนมานานแล้ว ค่อยไว้ใจได้หน่อย.

นาค.

สรวยไหมครับ ?

คุณแม่.

นั่นแน่ะ, ออกไปเที่ยวเล่นอยู่ในสวนนั่นแน่ะ.

นาค.

(ดูไปทางเฉลี่ยง.) เรียบครับ เรียบ.

คุณแม่.

คุณมองที่นั่นดูเหมือนจะไม่เห็น เติรอยู่ข้างหลังนะคะ.

นาค.

ไม่เป็นไร ผมเชื่อแน่ว่ายังงี้ๆ ก็คงใช้ได้ ส่วนของคุณเห็นจะ
งามมาก ผมอยากไปเที่ยวสวนของคุณเหลือเกิน—ขอรับประทานโทษ
เดะครีบ ผมอยากจะถามอะไรคุณสักหน่อย ผมมีญาติอยู่คนหนึ่ง
เขาคือต้องการหาเสมียนผู้หญิง แม่เสมียนของคุณเป็นคนทีเรียวร้อย
อยู่หรือขอรับ ?

คุณแม่.

อ้อ ก็มาก เรียวร้อยเป็นผาพยไว้ที่เดียว.

นาค.

อ๊ะ ! แล้วกัน !

คุณแม่.

ทำไมละคะ ?

นาค.

เพราะว่า—เอ—ผู้ที่เขาคือต้องการอยู่ข้างเรียวร้อย— เอ๊ย ! ไม่ใช่
ขอรับ เขาคือต้องการคนที่สนุกๆ.

คุณแม่.

ฉันไม่เข้าใจ.

นาค.

ผมก็ไม่เข้าใจ เป็นแต่เขาคิดการเช่นนั้น ผมก็บอกตามตรง.

คุณแม่.

อ้าว นั่นแน่แม่กลับกลายมาแล้ว.

นาค.

ถ้ายังงั้นเรือยนตร์ก็กลับมานะซี.

(แม่กลับเข้ามาจากทางหลัง.)

กลืน.

เดี๋ยวก่อน เรือยนตร์ไปให้สักหน่อยก็ไปหยก เขาว่าเครื่องเสียบอะไร
อย่างหนึ่งก็ไม่ทราบ เห็นจะต้องแก้กันอยู่อีกนาน.

นาค.

สิ้นเคราะห์ไปเถอะ ! (พูดกับคุณแม่เขียว.) แม่เสมี่ยนของคุณ
ไปไหนล่ะครัย ?

คุณแม่.

คุณเหมือนไปทางซ้ายโน้นแน่คะ.

นาค.

ขอใจครัย.

คุณแม่.

คุณโปรดถามมาให้ฉันทีเถอะคะ.

นาค.

ไค้ครึ๊ ไค้. (รีบออกไปทางด้านหลัง.)

คุณแม่.

ยังใจที่หล่นพุดกับฉวี.

กลืน.

ก็ตีหรือคะ—ก็ฉันจะไปตีห้องนอนของเขา.

คุณแม่.

ข้าทำไมล่ะ ?

กลืน.

ตกลงกันอย่างนั้นแหละ ก็ฉันจะต้องรีบไปตีแรงห้อง. (ไปทางประตูห้องของนายประคิษฐ.)

คุณแม่.

เฮอ ต้องไปสั่งให้เขาหาสำรับกับข้าว. (ออกไป.)

(แม่วิลเข้ามาทางหลัง นายนาคตามเข้ามา.)

นาค.

คุณข้าของนายประทีปรู้ท่านขอให้ฉันมาตามหล่อน แต่ก็ไม่ใช่เป็นการทวนอะไรนัก ไปเที่ยวเล่นชมสวนเสียอีกก่อนก็ได้.

นิล.

คุณเป็นคนชอบกับนายประทีปหรือคะ ?

นาค.

ยะ ชอบกัน มาด้วยกัน ฉันพักอยู่ที่เรือนหลังเล็ก ห้องหับสหาย
ทีนี้ หล่อนไม่ได้ขอยุ่ที่เรือนหลังเล็กหรือคะ ?

นิล.

เปล่าคะ ที่ฉันอยู่ในเรือนนี้— แล้วก็คุณประทีปเกลียดคุณนะ
เขาสหายที่อยู่หรือคะ ?

นาค.

ยะ เขาสหายดี— แต่นั่นแน่ หล่อนอย่าโกรธนะ ฉันต้องขอบอก
หล่อนนะสรวยมาก.

นิล.

(ใจลอย ๆ.)

นาค.

เขาไปพักอยู่หน่อย — ฉันมีความยินดีจริง ๆ ที่ได้พบปะกับหล่อน
ยินดีจริง ๆ ที่เดียว.

นิล.

จริงหรือคะ ?

นาค.

อ้อ ! กุสทิลอย ๆ ยังไง. (พูดกับแม่ นิล.) ฉันยังไม่รู้จัก
หล่อนเลย แต่พอฉันพบหล่อนเข้า ฉันก็รู้สึกเป็นท้อใจมาก.

นิล.

อะไรเร็วยังงั้นเทียวหรือคะ—แล้วก็นำเขาไปนอนในห้องเขาหรือไงคะ?

นาค.

อะไร !— อ้อ ! ไม่ใช่หรือคะ เขาอนในห้องหนึ่งสั—ก็นั่นแหละ
การที่ฉันรู้สึกพอออกพอใจรวดเร็วเช่นนั้นก็เป็นพยานอยู่ว่า ฉันนั้นเป็นคน
ที่รักผู้หญิงเป็น การที่ฉันพบกับหล่อนยิ่ง หล่อนไม่เคืองอะไร.

นิล.

(ไหลดย.) ไม่เคืองเลย ยินดี—(รู้สึกตัว.) โอ้ย ! ก็ฉันพบ
อะไรก็ไม่รู้ขอโทษทีเถอะคะ ก็ฉันไหลดยไปหน่อย เอาไว้อ่านหนังสือ
ค่อยพุดกันใหม่ดีกว่านะคะ.

นาค.

คันทันไค้ใหม่ ? คงจะเป็นที่เรียบร้อยดี คันทันไค้เรอนเล็ก คันทันไค้มีความยินดีมาก ถ้าหล่อนจะ—

นิล.

เกลอคุณอยู่ในห้องหนังสือฉันไม่ใช่หรือคะ ?

นาค.

ใช่ เขานอนหลับอยู่ในนั้น. (เปิดประตูห้องหนังสือ.) อ้อไม่หลับ
อ่านหนังสือ.

นิล.

ฉันจะไปพบกับเขาสักหน่อย. (ไปที่ประตูห้องหนังสือ.)

นาค.

กูเอาเถอะ มันเป็นอย่างงั้นแหละ.

ประดิษฐ์.

(พูดข้างใน.) อ้าว ! หล่อนมาอยู่บนตั่วหรือ ? (ออกมาจากห้องหนังสือ.)

นาค.

(พูดกับประดิษฐ์.) อ้อ ! นี่รู้จักตั่วหรือ ?

ประดิษฐ์.

ก็แน่นะซี.

นาค.

เมียแกอีกคนหนึ่งซี.

ประดิษฐ์.

เมียฉันอีกคนหนึ่งซี.

นาค.

โธ่ ! เหลือที่จะทนทานไปได้แล้ว ! (วิ่งออกไป.)

นิล.

พอคิดฉันรู้ว่าคุณจะมาทัก ฉันก็นั่งพนองอยู่คนเดียว เป็นเสมมียน
คุณข้าของคุณอยู่ คิดถึงก็พิศการกับเขาให้เกลวไปเยี่ยมญาติพี่น้อง
เสียที แล้วให้แนะนำกับคุณเขี้ยวว่าให้คิดมาอยู่แทนชั่วเดือนหนึ่ง
ความคึกก็ใหม่ละคะ คงจะไม่มีใครรู้ได้เลยว่าเราเป็นอะไรกัน ก็
สนุกก็ ในเวลากลางวันก็จะได้ทำกริยาอย่างเรียบร้อยต่อกันอย่างที่สุด
แล้วพอเจิบขผู้เจิบขคนก็—

ประดิษฐ์.

ๆ ุๆ ุๆ !

นิล.

ขอออกสักนิตเถอะ (กอด.) เมื่อวานนี้ใกล้กันแล้ว มาวันนี้
ก็ใกล้กัน ควรจะแสดงความยินดีต่อกัน ถ้าจะรอไว้จนกลางคืนก็จะ
นานนัก—

ประดิษฐ์.

โอ้แม่นิล หล่อนไม่นึกถึงคำของหมอข้างเลยหรือ ? ฉันนะเป็น
คนเจ็บคนไข้จำเป็นจะต้องพักผ่อนร่างกาย น้าอัครวรย์จริง ๆ ไม่มีใคร
ยอมให้ฉันเจ็บเลย นี่ถ้าฉันอยู่ก็ขี้กองทหาร แม่ฉันบอกว่าช่วย เขาก็
อนุญาตให้อยู่พักการงาน นี่จะไม่ยอมให้ฉันอยู่พักข้างเลย.

นิล.

หมอสั่งให้ฉันมาหาหมอ คุณก็มาแล้ว อากาศก็สดกกับในกรง
มาก ทายกอกมีการงานทำให้เหงเหงน้อย ทุนอยู่ว่าง ๆ ยังไง ๆ
ก็ไม่เห็นมีข้อคิดของอะไรในการที่จะแสดงความยินดี ในการที่ได้มา
พบปะกันยังงี้คะ ?

ประดิษฐ์.

เฮ้อ !— ตามใจ ตามใจหล่อน ไหน ๆ จะต้องเถิดแล้วก็เลยวิ่ง
เล่นทั่วก็ได้ มาซิ ไปด้วยกันจะเป็นอะไรก็ตามแต่บุญแต่กรรม
(กอดบั้นเอวแม่นิลเข้าแล้ว พาเดินไปทางประตูห้องนอนของตน
พอจะถึง ประตูก็เปิด และแม่ก็ออกมาเจอจิ้งหรีด นายประดิษฐ์
ปล่อยแม่นิล.) อ้อ ! หล่อน !

กลืน.

คะ ก็ฉันเอง.

ประดิษฐ์.

(ออกเรียฯ) ฉันกำลังพาแม่นิลเที่ยวทั่วทั้งบ้าน หล่อนเพิ่งมา
เมื่อเป็นวานนี้ ยังไม่ได้มีโอกาสคุย.

กลืน.

เชิญเถอะคะ เชิญเถอะ.

ประดิษฐ์.

(ไปทางห้องหนังสือ ชี้ให้แม่นิลดู.) นี่ห้องหนังสือของฉัน
มีหนังสือไม่สู้มากนัก แต่พอคุ้ได้ เชิญสิ. (พาแม่นิลเข้าไปแล้ว
ปิดประตู.)

กลืน.

โอ้! นี่อะไรยังงี้ก็ไม่รู้ละ คุณย่า! คุณย่าคะ! (เคาะกระสัย
กระสัย.) โอ้! โอ้! ยังงี้แหละ! คุณย่า! คุณย่า!

คุณแม่.

(เข้ามา.) แน่ะแม่กลืน ข้ายดมว่ามีคนมาหาหล่อนแนะ.

กลั่น.

แขกหรือถ้าเราจะมาเวลานี้แหละ ! เมื่อตะกนเองก็คิดได้เห็น
คุณประภัสร์ก็บอกแม่เสมียนของคุณย่าอยู่.

คุณแม่.

อะไรนะ ?

กลั่น.

ผัวกลั่นบอกแม่เสมียนของคุณย่า เขาว่าพาเที่ยวบ้าน พุทไธ้ ๆ !
กลั่นนี่ช่างเป็นคนอาภัพเสียจริง ๆ.

คุณแม่.

แม่คุณ ! แม่คุณ ! ไห้เย็น ๆ ไว้หน่อยเถอะ.

กลั่น.

บอกขี้เขวแม่เสมียนนะคุณย่า.

คุณแม่.

รู้ละว่าพ่อประภัสร์จะบอก— แต่ขอให้หล่อนนึกดูว่า แม่คนนั้น
เป็นคนขี้ใจ— เขาเป็นคนต่างถิ่น นิสัยใจคอถ้อยมจะต้องผิดกับเรา—
อัยยาศัยเขาก็อยู่ข้างจะแปลก ๆ— เช่นกับตัวข้าเองอะไรละ อยู่ที ๆ
เขาก็ยังไม่จับมือ—

กลืน.

ก็ฉวีทัศน์ไม่ใช่คนต่างถิ่นต่างฐานอะไรเลย แล้วก็ขอให้เข้าใจว่า
คราวนี้ไม่ใช่แม่คนนั้นเป็นคนที่ถูกกด ฉวีทัศน์เป็นผู้กดเขาต่างหาก.

คุณแม่.

บางทีหล่อนจะแลเห็นไม่สู้ถนัดนักกระมัง ถ้าไม่เห็นถนัดบางที
จะเข้าใจผิดไปไต่ต่าง ๆ ขอให้ถึกเถอะ แม่คนนั้นะ ตัวหล่อนก็ฟัง
จะได้พบเมื่อสักครู่หนึ่งเอง และดูท่าทางเขาก็คงเป็นผู้หญิงที่เรียบร้อยดี
บางทีตามแถบบ้านของหล่อน การที่กดกดดันจะไม่ถึกกันว่า—

กลืน.

ก็ฉวีทัศน์ไม่ใช่ชาวบ้านแถบเดียวกับหล่อนเลย.

คุณแม่.

แต่บางทีเขาจะรื้อรวมนิยมของพวกเหล่านั้นได้ ตัวหล่อนนะเขา
ได้เที่ยวหลายหัวเมืองนะหล่อน เชื้อเถอะแล้วคงจะเป็นที่เรียบร้อยกัน
ได้ แหะยังงี้ ๆ หล่อนควรจะรับแขกที่มาหาหล่อนสักหน่อย มา
ผัดหน้าผัดตาเสียเถอะ. (พามแม่กลืนเข้าไปในห้องซ้าย.)

(แม่เหลียนเข้ามาทางประตูหลัง นายนาคตามเข้ามา.)

เหลียน.

คุณคงไม่นึกว่าจะได้พบฉวีทัศน์เร็วถึงงี้ละซี.

นาค.

ฉันหมายความว่าหล่อนเลยไปนครสวรรค์.

เหลียน.

นั่นแน่ะคะ ทิดฉันจะต้องรีบบอกอะไรคุณเสียก่อนที่จะพบนายประเทียฐ
ทิดฉันจะบียังอำพรางอะไรไปอีกก็ไม่เป็นประโยชน์ คุณก็รู้ความจริง
อยู่แล้วและทิดฉันเชื่อใจคุณ— พอทิดฉันจะจนรวไฟก็นึกขึ้นได้ว่า มีคนที่
ทิดฉันชอบพอกันมากอยู่คนหนึ่ง เขามีงานแต่งงานลูกสาวเขาที่อ้างทอง
ทิดฉันก็เห็นเป็นโอกาสที่ดีที่จะแวะมาอ้างทอง นายประเทียฐคงจะไม่เป็นที่
พอใจ ขอให้คุณช่วยพุดจาแก้ไขด้วยนะคะ.

นาค.

ได้, ได้ไม่เป็นไร ฉันมีความยินดี ไว้ใจฉันเถอะ ขอให้ฉันนั้นว่า
เป็นมิตรสหายอย่าง—เออ—อย่างสนิทสนมที่สุดของหล่อน.

เหลียน.

ทิดฉันคิดว่าจะมาพักอยู่ที่นี่สักสองสามวัน คุณเห็นว่านายประเทียฐ
จะไม่พอใจมากหรือไมคะ ?

นาค.

ข้อนั้นไม่เห็นจะสำคัญอะไร หล่อนควรจะพักอยู่ที่นี่สักสองสามวัน.

เหลียน.

บางทีเขาจะไม่ทำให้กลิ่นอยู่ก็ไม่ทราบ.

นาค.

อ้อไม่เป็นไร อยู่ห้องฉันก็ได้ ที่เรือนหลังเล็ก ตัวฉันเองย้ายไปอยู่เสียอีกห้องหนึ่ง ที่มีอยู่ใกล้ ๆ กันนั้นก็ได้.

เหลียน.

บางทีในเรือนนี้เองก็จะมีห้องว่างอยู่สักห้องหนึ่ง.

นาค.

สู้ไปอยู่ในเรือนหลังเล็กไม่ได้.

เหลียน.

อะไร คุณละก็—

นาค.

ถูกแล้ว เวลานี้ไม่เป็นเวลาที่สมควรจะพูด— อ้อ— พูดอะไร ๆ ต่าง ๆ ที่ฉันอยากจะพูดกับหล่อน นั้นแน่ พวกที่ขานนเชานอนกันหวัค้ำ ไม่รู้จักแสงเคียนแสงดาวอะไรเลย คำนวนน้ำถ้าหล่อนไม่ทาวนอน และถ้าไปทางเรือนหลังเล็กโน้น หล่อนคงจะได้พบบัน ฉันจะได้พาหล่อนเที่ยวชมสวน หรือถ้าหล่อนกลัวน้ำค้าง หล่อนเข้าไปนั่งเล่นในเรือนหลังเล็กก็ได้ ฉันจะอ่านหนังสือเรื่องอิเหนาให้ฟัง.

(แม่กลืนเข้ามา.)

กลืน.

ฮั ! แม่เหลียนน่ะเองหมายความว่าคนอื่น.

นาค.

(พูดกับคนดู.) แหม ! เรียบจริง ๆ นะแม่คนนั้น แต่
แม่คนนักรียบอีกนะแหละ. ฮั ! (ออกไปทางประตูหลัง.)

เหลียน.

ฉันต้องเล่าให้หล่อนฟัง ฉันมารดไฟ—

กลืน.

ช่างเถอะหล่อน แล้วค่อยเล่า การที่หล่อนมายังไงไม่สำคัญ
ไหน ๆ มาแล้วฉันก็ทำใจ ฉันต้องขอเล่าอะไรให้ฟัง วันนั้นในชั้นต้นฉันเข้าใจ
ไว้ว่าตัวฉันนี่เป็นคนที่มีความสุขที่สุด แต่ว่าเธอฉันต้องขอขอกเสีย
ก่อนว่า คุณประภีชรูกลัยมาแล้ว.

เหลียน.

ฮั !

กลืน.

ขอให้ฉันยกเถอะหล่อน ว่าฉันนี่ตั้งใจปานใด ฉันก็เล่าให้หล่อน
ฟัง ๖ เดือนกว่ามาแล้ว ว่าฉันได้โกรธกับตัวฉัน แต่ฉันก็ตั้งใจที่จะ
รับผิดชอบและยอมประพฤติดำตามความประสงค์ของตัวทุกประการ โดยความ
เต็มใจจริง ๆ.

เหลียน.

เต็มใจหรือ ?

กลืน.

เต็มใจ ฉันกลับความคึกแล้วจริง ๆ เพราะฉันพอกุณประโยชน์
มาฉันก็ได้สำแดงให้เขาเห็นใจฉัน.

เหลียน.

อ้อยงงหรือ ?

กลืน.

โห ! ฉันบอกเขาคง ๆ ที่เคียว.

เหลียน.

แล้วฉันหล่นว่าอะไรล่ะ ?

กลืน.

กิริยาที่ไม่เป็นที่พอใจเท่าที่ฉันคาดหมาย.

เหลียน.

ก็แล้ว.

กลืน.

อะไรก็แล้ว ?

เหลียน.

ฉันว่า “ก็แล้ว!” (ทำเสียงประชด.) ยังงี้ไม่ใช่แปลว่าฉัน
ยินก็หรอกนะ หล่อนก็ไม่วะจะไปพดกับผัวหล่อนให้จันทน์เช่นนั้น.

กลั่น.

เชื่อว่าเขาน่ะเห็นๆ เหนื่อยไม่สบาย.

เหลียน.

ถูกละ.

กลั่น.

เฮ้ ! หล่อนทำไมถึงรู้.

เหลียน.

ฉันได้สังเกตเห็นตั้งแต่ที่ กรุงเทพฯ ฉันได้ทราบอยู่แล้วว่าผัว
หล่อนไม่สบาย ฉันได้ทราบข่าวจากหมอกคนหนึ่งที่คุณรู้จัก.

กลั่น.

เจ็บจริง ๆ หรือ ?

เหลียน.

หมอเขาบอกฉันว่าจริง เขาบอกว่าเป็นการจำเป็นที่ผัวหล่อนจะ
ต้องระงับใจสงบอยู่จริง ๆ หล่อนเข้าใจไหม.

กลืน.

ทำไมหล่อนไม่เขียนหนังสือเล่ามาให้ฉันฟังให้ตลอดล่ะ ?

เหลียน.

ฉันไม่ได้คิดว่าเป็นการจำเป็นอะไรที่จะบอกหล่อน เพราะฉันคิดว่า
หล่อนจะยังคงตั้งใจประพฤติเหมือนอย่างที่เคยมาแล้ว แต่นั่นฉันมาเอง
แล้วเช่นนั้น ก็เป็นการดื้ออยู่แล้ว.

กลืน.

ชอบกล ฉันไม่เห็นท่าทางคุณประจักษ์จะเป็นคนใจเสีย.

เหลียน.

เป็นจริงอย่างฉันบอกหล่อนนะ หมอเขาบอกเป็นแน่นอนทีเดียว
เพราะฉันนั้นชอบดักเตือนหล่อนว่า ถ้าหล่อนรักตัวหล่อนละก็ควรจะ
ปล่อยใจให้เขาได้ มีโอกาสระงับโกรธระงับใจ และพักผ่อนร่างกายตาม
คำหมอแนะนำ.

กลืน.

ฮึ ! อย่าวิตกไปเลย ฉันไม่อยากจะรบกวนเขาหรอก ฉันกำลัง
แค้นเขาอยู่ หล่อนรู้ไหม ?

เปลี่ยน.

(หัวเราะ.) อัย หล่อน ก็ไม่ต้องทำใจสือกับฉัน เป็นแต่ทำ
 เลข ๆ เสียกับตัวหล่อนเท่านั้นก็พอ จะไปทำโกรธทำซึ่งเขาทำไม
 ไม่จำเป็นเลย.

กลืน.

ฉันโกรธจริง ๆ เขาประพฤตินอกใจฉัน.

เปลี่ยน.

อะไร ! เปล่าน่า.

กลืน.

ฉันรู้แน่นอนทีเดียว.

เปลี่ยน.

นี่เมื่อไหร่กัน คงจะมีเหตุอะไร— แม้กลืนเอียงข้างที่จะเป็นเพราะ
 ตัวหล่อนเองได้ประพฤติกี่—

กลืน.

ฉันไม่ได้ขำเหมือนแต่ก่อนแล้ว.

เปลี่ยน.

ก็ควรจะผ่อนให้บ้าง.

๘๐

กลืน.

ยงเงนหรือ ?

เหลียน.

แน่ที่เคียวหล่อน.

กลืน.

ก็เอาเถอะ ฉันจะยอมยกโทษให้ก็ได้หล่อน แต่ขอให้หล่อน
เข้าใจว่าเมื่อสักครู่เอง ฉันได้เห็นตัวฉันกอดผู้หญิงสาวคนหนึ่ง.

เหลียน.

(สคฺจ.) อ๊ะ ! อะไรงอดผู้หญิงอยู่หรือ ?

กลืน.

ฉันได้เห็นแก่คำที่เคียว.

เหลียน.

กอดใคร ?

กลืน.

เสียนของคุณฆ่า.

เหลียน.

ตายจริง ! เค็มที่ ! เค็มที่ ! อะไรงั้นนี้ น่าซึ้งจริง ๆ แผลვი !

๘๑

กลืน.

ไหนหล่อนว่าฉันควรจะผ่อน ๆ ให้ข้างยั้งใจล่ะ ?

เหลียน.

กลืนยังไม่ได้ทราบความชั่วของเขานะซี.

กลืน.

ที่จริง ผู้หญิงคนนั้นคงไม่รู้จะเป็นการร้ายแรงอะไรนัก.

เหลียน.

เลวทรามเต็มที !

กลืน.

ผู้หญิงคนนั้นเขาเป็นคนมาต่างถิ่น เขาก็ต้องรับรองให้ดีกว่าหน่อย.

เหลียน.

อะไรหล่อนทำใจเย็นเฉื่อยอยู่ได้ นอนอยู่ที่ไหนล่ะ ?

กลืน.

อยู่กับแม่คนนั้นแหละ.

เหลียน.

(ตะบอย.) อยู่กับแม่คนนั้นหรือ ?

กลืน.

อยู่ในห้องนั้นแน่ ! (ชี้ห้องหนังสือ.)

เหลียน.

(ตรงไปเปิดประตูมอง.) ไม่เห็นอยู่นี่.

กลืน.

มีประตูเปิดออกไปในสวนทางโน้นได้ คุณประคิษฐบอกฉันว่าจะพา
แม่นั้นไปเที่ยวดูในบ้านนี้ให้ทั่ว.

เหลียน.

ยั้งฉันจะไปตามในสวน ฉันจะให้เก็บเที่ยว.

กลืน.

ขอทีเถอะเหลียน ฉันไม่ถือโทษเขาเลย.

(แม่เหลียนไม่ยอม เติรออกไปทางห้องหนังสือ ค้นหาทาง
โกรธมาก แม่กลืนตามออกไปสักครู่หนึ่ง นายประคิษฐย่องเข้า
มาทางประตูด้านหลัง มองรอบห้อง แล้วนั่งลงที่เก้าอี้ ตอนใจ
ใหญ่ แสดงกิริยาเมื่อย โคลงศีรษะไปมา อีกสักครู่หนึ่ง นายนาค
เข้ามาทางประตูด้านหลัง ตรงไปหานายประคิษฐ.)

นาค.

ฉันไปแก้เครื่องเรือนนครของแกแล้ว เกริได้เริ่มมเที่ยว.

ประดิษฐ.

มีประโยชน์อะไร ?

นาค.

มีประโยชน์อะไรละ ฉันพยายามแทบตาย ไม่เห็นได้อะไรตาม
ประสงค์สักทีเที่ยว.

ประดิษฐ.

ฉันนะซี ได้ตามประสงค์ทุกอย่างจนเกินต้องการ ดูเขาเถอะ
เมียหลวงก็อยู่คนเดียวแล้ว มีหน้าขาวเนียนอย่าอีกคนหนึ่ง.

นาค.

ยังอีก.

ประดิษฐ.

อะไร ยังอีกยังไร ?

นาค.

มาอีกคนหนึ่งแล้ว !

ประดิษฐ.

ใครล่ะ ?

นาค.

แม่ปรยามที่บางปะอิน.

ประดิษฐ.

แม่เหลียนหรือ ?

นาค.

เฮอ เขาจะมาพักอยู่ที่นั่นสักสองสามวัน.

ประดิษฐ.

อย่า ! นี่จะอย่างไรกันล่ะ พุทไธ ! อุตส่าห์มาเสียจากข้างนอก เพื่อจะให้พินแม่ตัวที่ทั้งซ้ายขวา มาพักผ่อนให้สบาย กลับมาต้องมีเมื่อยอยู่พร้อม ๆ กันสามคน แม่กลืนก็ดูเหมือนออกจะสงไสย ๆ ในเรื่องแม่นิลกับฉัน ฉันกำลังบอกแม่นิล— แต่นั่นแหละบางที่แม่กลืนก็จะไม่ทำอะอะไรมากมายนัก.

นาค.

ก็เห็นจะไม่วุ่นวายอะไรนัก เมื่อคืนฉันเผลอผ่านมา ได้ยินเสียงพวกมันนั่น ฉันก็ไม่เข้ามา ฉันแอบฟังอยู่ข้างนอก ได้ยินแม่กลืนเล่าเรื่องแตกอกแม่นิลให้แม่เหลียนฟัง.

ประดิษฐ.

แม่มกิ่นเล่าให้แม่เหลียนฟัง ! อะ ๆ สนุกใหญ่ ! สนุกใหญ่ !
ฉันจะได้สนุกเต็มประจักษ์ ! อ้อ อ้อ ! ฉันเห็นจะต้องเปิดไปเสียให้พ้น,
ต้องเปิด.

นาค.

จะไปไหน ?

ประดิษฐ.

ไหน ๆ ก็ตามที.

(นายประดิษฐกำลังจะออกไป เจอนมแม่เหลียนกับแม่มกิ่น
เข้ามา.)

เหลียน.

อ้อ ! อยู่เอง.

ประดิษฐ.

(ทำเป็นยินดี.) อ้อแม่เหลียน— (ประสบตาแม่มกิ่นเลยตลึง.)

เหลียน.

แม่ คุณประดิษฐ ! แม่มกิ่นเล่าอะไร ๆ ให้ฉันฟังเรื่องคุณ
สนุกพิลึก เหลือเกิน น่าขำดี ! น่าอ้ออาย ! ควรหรือที่คุณประพฤติ
นอกใจผู้หญิงที่รักคุณ ที่ไต่ขอมเลียเนื้อเลียตัวแก่คุณ—

๘๒

กลืน.

อย่าให้หนักไปนักเลยหล่อน.

เหลียน.

คุณช่างไม่เห็นใจมันเลย เสียแรงเขารักคุณ และนึกถึงคุณ
ทุกหายใจเข้าออก.

กลืน.

วิ่ง ! วิ่ง ! หล่อนพกดก !

เหลียน.

คุณทำอย่างนั้นไป คุณเห็นด้วยใจ ! เห็นด้วยใจ ! เห็นเป็นการ
สมควรแล้วหรือที่จะประพฤติชั่วช้าตามนายฉัน.

กลืน.

อย่าให้เกินไปเลยหล่อน.

เหลียน.

เฮาเถอะ ที่ละคุณประเทียฐ คงไก่อู้กักันละ.

ประติษฐ.

(พูดกับนาค.) โคนกระหนาบเข้าสองหน้า.

เหลียน.

พุทไธ่ ๆ คุเอาเถอะคนอะไรมีรั !

นาค.

(พูดกับคนคุ.) แม่นี่เวลาโกรธเข้าที่พอใช้.

คุณแม่.

(คุณแม่เขียวเข้ามาทางซ้าย.)

อ้อแม่เหลียน สบายก็อยู่หรือจะ ขอโทษเถอะ ฉันมีวไป่วนวาย
เรื่องกับข้าวกับปลา ช่างหาของกินยากจริง ๆ ปลาที่เก็บบหาไม่ได้
แต่พะเอนไปไต่โพมาตัวหนึ่ง พอได้แกงหม้อหนึ่ง แม่นิลออกมาแน่.

(แม่นิลออกมาทางซ้าย.)

คุณแม่.

แม่เหลียนเห็นจะยังไม่รู้จักแม่นิล เสมียนใหม่ของฉัน.

เหลียน.

อ้อ ! หล่อนหรือคิแล้วก็ไต่พบกััน แม่กลืนวานให้ฉันยกอะไร
หล่อนข้อหนึ่ง แม่กลืนขอให้หล่อนจักแจเงียบเข้าของ ๆ หล่อน แล้วไป
เสียบจากบ้านนี้ตั้งแต่วันนี้เทียว.

นิล.

เฮ้ ! นี่แปลว่าอะไรกัน.

คุณแม่.

(ถามแม่กลิ่น.) แปลว่าอะไรกัน ?

กลิ่น.

ก็—ก็— ทิณนี่ยังไม่ได้บอกเลยว่าอะไร—เอ๊ย.

นิล.

คุณไล่กลิ่นหรือ ?

กลิ่น.

ฉิน ก็นั่นแหละ—

นิล.

(พูดกับนายประติษฐ.) เขาจะไล่กลิ่นนั้นอะไร.

ประติษฐ.

(ไถ่เกลี่ย.) เปลาห์รอกนำ ! (พูดกับนายนาค.) ฉินถูก

กระหนายเป็นสามด้านขึ้นแล้วนะ.

นิล.

(จับแขนนายประคิษฐ.) ก็เขาจะไล่กิลินนี่คะ.

ประคิษฐ.

ที่ไหนได้.

เหลียน.

ขออย่าให้คุณยื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับท่วยหน่อยเลย. (พูดกับแม่NIL.)
ส่วนหล่อนก็ขอให้ปล่อยแขนพ่อตัวก็เสียทีเถอะ.

นิล.

ก็นี่คุณมาวุ่นวายอะไรกับเขาค่วยล่ะ ? (ชี้แม่กิลิน.) คุณกิลินก็ดู
ท่าทางไม่สู้ โกรธกิลินนัก. (ชี้นายประคิษฐ.) คุณประคิษฐก็ไม่เห็น
ว่ากล่าวกิลินจนคำเดียว ที่คิดฟังผิดๆ เมื่อก่อนคุณคนหนึ่งนั้นจะเป็นอะไร
มาจึงได้มาไล่กิลิน กิลินอยากทราบเท่านั้นแหละ !

นาค.

แม่นี่ยิ่งโกรธยิ่งสรวยผ่าซี้ !

นิล.

(พูดกับแม่เหลียน.) มีอะไรอะไรที่จะเลือกมาขับไล่.

คุณแม่.

อย่าให้มันเหตโรไปนักละ ยะหน้อยเด็กแม่คุณ บ่าว ๆ มัน
อยู่ใกล้ ๆ นี่เอง อย่าชิงนักละ.

เหลียน.

ขอให้ทะเลาะกันให้สบายหน่อยเถอะคะคุณ.

คุณแม่.

ก็ไต่หระกยะ แต่ไม่ต้องทะเลาะกันเลย เดี๋ยวบ่าว ๆ—

นิล.

(เสียงดัง.) เกียวนักฉันอยากรู้ว่า แม่คนนั้นเป็นอะไรมา—

เหลียน.

(พูดกับนายประติษฐ.) นี้นุคนะปล่อยให้แม่เสมียนค่าคนชอบกับ
เมียคุณไ้ตามอำเภอใจ ไม่ต้องห้ามต้องปรามละหรือ ?

นิล.

นี่คุณนะจะยอมให้คนชอบกับเมียคุณค่าเสมียนของคุณบ้างคุณไ้
ตามอำเภอใจ ไม่ต้องห้ามต้องปรามละหรือ ?

ประติษฐ.

ไม่ไ้ ไม่ไ้ ต้องยุติกันที.

๘๓

นาค.

จะอย่างไรล่ะ ?

ประดิษฐ์.

ฉันต้องไปเสียให้พ้น. (ออกไป.)

เหลียน.

(สอื้นและกอด แม่กลืน.) พุทไธ่ ๆ แม่กลืน.

นิล.

(สอื้นและกอดแม่กลืน.) พุทไธ่ ๆ คุณ.

คุณแม่.

ไม่ไ้การละ (ไปหาแม่กลืน.) ไปกินข้าวกันเถอะ.

เหลียน.

ก็ฉันไม่รัยประทาน. (ออกไป.)

คุณแม่.

แม่นิล.

นิล.

ก็ฉันก็ไม่รัยประทาน.

คุณแม่.

เถอะน่า ! เถอะน่า !

นิล.

ขอรับประทานโทษเสียที. (ออกไป.)

คุณแม่.

แม่กลืน แกงปลาเทโพยังงิหล่อน.

กลืน.

ผัวก็ฉันไม่รับประทาน ก็ฉันก็ไม่รับประทาน. (ออกไป.)

คุณแม่.

(พูดกับนายนาค.) บังงินเชิญคุณเถอะคะ.

นาค.

ผมก็ไม่รับประทาน. (ออกไป.)

คุณแม่.

(ลงนั่งโคลงศิริชะ อนิจจังอนิจจาเสียปลาเทโพเปล่า.)

บีดม่าน.

ตอนที่ ๓

ฉากในห้องริมห้องนอนของนายนาค ที่เรือนหลังเล็กมีประตู
ข้างซ้าย เข้าห้องนอน ข้างขวามีประตูสมมติว่าสำหรับไปนอกเรือน.

(เมื่อเปิดม่าน อ้ายถมกับนางเอี่ยมอยู่ในห้อง อ้ายถมถือ
ผ้าห่มอยู่ผืนหนึ่ง.)

ถม.

ผ้าผืนนี้เป็นไม้ต้องใช้หรือ ?

เอี่ยม.

ไม้ต้องละ คุณที่อยู่ท่านไม่ชอบผ้าหนาๆ นี่แกะกะกินข้าวกัน
เสร็จแล้วละหรือ คุณยังหิวคำอัยเทยวัน.

ถม.

วันนี้ได้กินข้าวหัวคำหน้อย ทำไมหล่อนไม่ไปกินที่บนเรือนโน้นล่ะ ?

เอี่ยม.

ฉันกินกับลุงแกแล้ว ลุงฉันเป็นคนทำสวนที่นี้ยังงั้นละ.

ถม.

อ้อ ! ฉันไม่รู้ฉันเป็นคนใหม่.

เอี่ยม.

ลงกับยาแกชอบให้ฉันทินข้าวกับแกสองคน แต่ที่จริงฉันทินชอบไป
กินที่อื่นเรือนมากกว่า เขอกทำไมแกถึงได้กินข้าวหัวคำกันนักล่ะวันนี้ ?

ถม.

เกิดยุ่งอะไรกันขึ้นก็ไม่รู้ ไม่มีใครกินข้าวกันหมด ตกลงมีแต่
คุณแม่เท่านั้น.

เอี่ยม.

คุณประภียฐล่ะ ?

ถม.

คุณประภียฐไปกินที่ไหนก็ไม่รู้.

เอี่ยม.

คุณกลั่นล่ะ ?

ถม.

คุณกลั่นเรียกของไปกินในห้อง ไข่สองใบขนมขามหนึ่ง.

เอี่ยม.

คุณอะไรที่มาเมื่อย่ายล่ะ ?

ถม.

ในห้อง ไข่สองใบ ขนมขามหนึ่ง.

เอ๋ยม.

แม่นิลละ ?

ถม.

ในห้อง ไข่เจียวจานหนึ่ง ขนมจานหนึ่ง.

เอ๋ยม.

เฮ้ ! อะไรงั้นรวากับโรงพยาบาล.

ถม.

เกือบไป เพราะยั้งนี้พวกข้างล่างก็เลยได้เจ๊ยะแกงปลาเทโพหม้อ
เข่อเรอคาไทซี.

เอ๋ยม.

ก็คุณที่อยู่ที่นี่ละ ?

ถม.

ไปนั่งกินกับคุณแม่ แต่ไม่ไหว นังสึกกว่าก็บอกว่าไม่สบายเลย
ลงมาเดินเล่นอยู่ในสวน.

เอ๋ยม.

ที่จริงท่าทางแถมก็พอใช้.

ถม.

เฮ้อ ! ถิ่นลงหล่อนจะว่าไง ?

๘๖

เอียม.

เรื่องอะไร ?

ถม.

ทำคุณคนนั้นแกล้งเกี้ยวหล่อนนะซี.

เอียม.

อัย ! คุณทำทางท่านไม่คิดหรวอก.

ถม.

ก็ส่วนตัวหล่อนละ หล่อนไม่นึกข้างหรือ ?

เอียม.

จะเป็นประโยชน์อะไร แกล้งพตมากันกันแล้ว ไปนอนเสียทีเถอะ.

ถม.

ฉันยังไม่หาวนอน ฉันจะไปเล่นไฟเสียสักของสองทองก่อน.

(อ้ายถมกำลังจะออกไป ก็พอนายนาคเข้ามาทางขวา อ้ายถม
หลีกทางให้ ต่อนายนาคเข้ามาแล้ว อ้ายถมจึงไป.)

เอียม.

คุณจะไปรอกให้บักนำตางห้องนอนหรือไม่บักเจ้าคะ ?

นาค.

ตามใจเถอะ ไม่ต้องก็เห็นจะได้ ลมพัดเย็นสบายก็.

เอี่ยม.

ดิฉันได้ไปทูลบนอนคุณไว้เรียบร้อยแล้วเจ้าคะ.

นาค.

ขอใจ, ขอใจ, หล่อนจะไปก็ไปเถอะเดี๋ยวผัวจะคอย.

เอี่ยม.

อะไรเจ้าคะ ผัวที่ไหน ดิฉันยังไม่มีสักคนเทียว.

นาค.

ฮะ อะไรอย่างงั้น ผู้หญิงสรวบ ๆ อย่างหล่อน ยิ่งหรือจะอยู่ตัว
คนเดียว จริง ๆ นะ หล่อนนี่หน้าตาดีพอใช้ ควรที่จะหาตัวได้.

เอี่ยม.

ยังงั้นหรือเจ้าคะ ?

นาค.

แน่ที่เดียว ! ผู้ชายโดยมากไม่มีใครจะตั้งมาให้ วังตามผู้หญิง เว้น
แต่ผู้หญิงจะไม่ยินยอมพร้อมใจเช่นนั้นแหละ ก็งานใจเอง การวัง
ได้ตามผู้หญิงนั้นมันก็ยุ่งยากจะเป็นการเห็นจเห็นอัย ถ้ายังไม่ได้สำเร็จ
ตามความมุ่งหมายด้วยก็ยิ่งร้ายใหญ่ ทำให้รู้ สักเห็นอัยมากขึ้นอีก
มาก ว่าแต่ตัวหล่อนเถอะ ถ้าผู้ชายเขาเกี้ยวหล่อน หล่อนจะว่าอะไร

๘๘

เอี่ยม.

ก็แล้วแต่การ.

นาค.

คือยังงี้ ?

เอี่ยม.

ผู้ชายคนนั้นถูกใจดิฉัน ก็ดีไป.

นาค.

เจ้าหล่อนจะชอบเจ้าหนุ่มน้อยอะไรคนหนึ่งยังงั้นหรือ ?

เอี่ยม.

ก็ไม่ใช่.

นาค.

ยังงั้นตาแก่คร่ำหวอดหรือ ?

เอี่ยม.

อะไร !

นาค.

ก็ถ้ายังงั้น คนอายุรุ่นราวคราวดิฉันยังงั้นหล่อนจะชอบไหม ?

เอียม.

บางทีก็จะชอบ.

นาค.

ฉันขออธิบายให้ฟังสักหน่อย บางทีหล่อนะยังไม่เข้าใจซักเท่าไร
การที่ว่ามาเกยวนั้น คือฉันมุ่งความอย่างไร—ไม่ใช่มาพบและเล่นที่
ทะเลเล็กๆน้อยๆ ค่อยสนิทสนมกันเข้าไปทีละน้อยๆ ยั่งยืนนะ ต้อง
พอถึงเข้าก็ไถ่อกไถ่รูป แล้วก็—เออ! แต่นั่นแหละ หล่อนคง
ไม่ยอมง่าย ๆ.

เอียม.

(กัมหน้า.) จะมารู้เข้าไปในหัวใจฉันได้ยังไงเจ้าคะ.

นาค.

ก็นั่นแหละ ถ้าต่างว่จะมีผู้ขายอะไรคนหนึ่งมาทำอะข่มเหง
หล่อนๆ คงจะชักขึ้นไต้ละชี คุท่าทางหล่อนก็เป็นคนลำสัน ขี้ลำคู้แข็งแรง
(จับแขนคลำคู้.) ไหนแขนโน้นละ แข็งแรงเหมือนกันหรือ (คลำคู้อีก.)
เหมือนกัน บางคนแขนไม่มีกำลังเท่ากันทั้งสองข้าง แต่แขนหล่อนเท่า
กันทั้งสองข้าง หล่อนข้างแข็งแรงจริง ๆ นะ. (เลิกกอด.) ฉันรัก
หล่อน รักจริงจริงเทียว ฝ่าชีมานี้เถอะ มาทางนี้—

เอียม.

อู๋ ! อย่าเพ้อเลยเจ้าคะ.

นาค.

เถอะนำ !

เอี่ยม.

กิดินต้องไปห้หระเกียงทหองเสียก่อน ลุงแเกาะไ้่นักว่ากิดินนอน
แล้ว ถ้าไม่ย้งงนเคียวแเกาะทงต้งมา.

นาค.

ย้งงนหล่อนตกลองอยู่กัณได้ทงคนเทียวนะ.

เอี่ยม.

คูก่อนคะ คูก่อน.

นาค.

คฺลอคคินน คฺลอคคินพรงน คฺลอคคอกทกคิน ยสียคินทเคียว.

เอี่ยม.

กิดินจะไปคัหระเกียงหระ. (ออกไป.)

นาค.

เฮอ ! ย้งงนนำ ไ้การแน ล้าเร้คราวนี้ สรวยพอไ้ ! พอไ้ !
สรวยที่สทไ้พิขมาแล้ว— เฮอแนะ เสียงคัคนเคียวมานันแล้ว.

(ไปที่ประตู อ้าแขนเดริยมจะกอด แม่นิลไหลเข้ามา.)

อ้าว ! หล่อนหรงกหรือ ?

นิล.

ค่ะ คิดนั่นเอง คุณคงไม่มีใครพอใจยังไรอยู่ !

นาค.

พูดไร ๆ ทำไมหล่อนพูดยั้งนั้น.

นิล.

คิดนั้นเข็ญเต็มที นอนไม่หลับ คิดนั้นนึกขึ้นได้ว่า คุณบอกว่าคุณ
นอนตก ก็ฉันก็มาเยี่ยมคุณ จะไ้มานั่งพูดกับคุณสักหน่อย.

นาค.

ฉันขอบใจหล่อน. (ได้ยื่นเสียนิทัศน์.) ขอโทษที่ ฉันจะต้อง
ไปส่งข่าวเรื่องอะไรสักสองสามคำ. (รีบไปที่ประตูขวา พอเอื้อมไม้
เข้ามาโบกมือห้ามไว้.) คอยประเดี๋ยวเถอะ.

เอี่ยม.

อ้อ ! คุณมีเพื่อนคุยแล้ว ก็แล้ว ก็ฉันก็ไม่ต้องมา.

นาค.

หล่อนอย่าเข้าใจผิด ฉันยังชยากพบหล่อนอยู่อย่างเดิมนี้เอง
ประเดี๋ยวเมื่อนั้นก็ไป อีกสักห้านาทีถึงค่อยกลับมาใหม่เถอะแม่คุณ.

เอี่ยม.

ก็ฉันไม่มาอีกเลยเป็นอันขาด.

นาค.

ถ้ายังงั้นฉันก็จะไปหาให้ถึงห้องหล่อนเอง.

เอี่ยม.

คุณก็แค่พูดเท่านั้น. (หายไป.)

นาค.

(กลับมาพูดกับแม่วิล.) หล่อนมีความประสงค์อะไรนะ?

นิล.

ดิฉันเห็นคุณเป็นคน—อ้อ ! ก็ที่คุณพูดเมื่อยานี่นะ ไม่จริงหรือ
หรือคะ ?

นาค.

จริงซี จริงซี ฉันพูดจริงทีเดียว.

นิล.

เวลานี้ดิฉันอยากหาคนที่ชอบพอจริง ๆ คุณก็ไม่เป็นไปจริงตาม
ที่ดิฉันเข้าใจ.

นาค.

โอ ! ฉันตั้งใจก็ต่อหัวหล่อนจริง ๆ นะ? ขอให้บอกเถิดว่า
หล่อนต้องการจะให้ฉันทำอะไร ฉันจะจัดการไปให้สมประสงค์ของหล่อน
โดยเร็วที่สุดเท่าที่ทำได้.

นิล.

ก็ไม่ใช่การรื้อรณะอะไร เพราะดิฉันอยู่ใกล้ ๆ คุณแล้ว คุณรู้
แล้วไม่ใช่หรือ ว่านายประทีปฐนะเขาประพาศินอกใจดิฉันเสียแล้ว.

นาค.

อะไรยังงั้น ?

นิล.

อย่าแกล้งแทนหน้อยเลย ดิฉันรู้เองก็ทีเดียว ที่แรกดิฉันร้องไห้
เสียรึจักว่าเท่าไร แล้วดิฉันก็นึกขึ้นว่า ไม่ได้จะต้องแก้แค้น ให้อิฉัน
เสียใจจริง ๆ เสียใจจนแทบจะทนไม่ได้ จนนึกในใจว่า ทุกข์เช่นนั้น
เหลือเกินนักต้องหาเครื่องดับทุกข์ ดิฉันรู้ดีกว่าผู้หญิงโดยมากจะดับ
ทุกข์ ใต้อังไฟ ดิฉันก็ไม่ปรารถนา นั่งทนทุกข์อยู่เปล่า ๆ ในเวลาที่เป็น
ทุกข์อยู่นั้น ดิฉันก็คิดถึงการแก้แค้นขึ้นใจ ก็คิดพอเป็นหนทางที่จะดับ
ทุกข์ได้ คุณแหละจะเป็นผู้ช่วยดับทุกข์ของดิฉัน คุณจะคิดใช้วิธีดับ
ทุกข์อย่างไรก็ตามใจเถิด ! นี่คุณลืมเสียแล้วหรือ ที่คุณพูดเมื่อ
เวลาบ่ายวันนั้น ?

นาค.

ฉันต้องขอโทษ เมื่อหล่นมา ฉันสิ้นหวังเสียแล้วในข้อที่จะได้
พบหล่น เพราะฉันนั้นฉันก็ได้หักอกหักใจ อุตส่าห์หาอันมาคิดเสียแทน—
แต่เดี๋ยวนี้เมื่อไรมานั่งพูดกับหล่นอีกแล้ว ฉันก็กลัวรู้สึกคล้าย ๆ

ที่ไ้รู้สึกเมื่อข้ายันี้ ฉันบอกไม่ถูกว่ายินดีเพียงไร. (จับแขนแม่นิล.)
 แขนหล่อนไม่ล้าสันเท่า—เอ๊ย—เท่าที่ฉันคาดคะเน แต่ยั้งแหล่น่ารัก
 ยั้งแหล่นเป็นอย่างพอใจของฉันอย่างยิ่ง. (กอด.)

นิล.

โอย ! หายใจไม่ออกละคะ.

นาค.

ไปในโน้นเถอะ แม่คุชิต. (จูแม่นิลไปทางห้องนอน.)

นิล.

อุยตายจริง, ก็ฉันล้มกระเ้าเสียแล้วละ !

นาค.

กระเ้าอะไร ?

นิล.

กระเ้าหมาก เมื่อตะกั้ยังอยู่—ก็ฉันไปนั่งพิงที่ในสวนครัวหนึ่ง
 ไกล ๆ นี่เอง เห็นระลิมไว้เสียที่นั่นแล้ว.

นาค.

ฉันจะไปเอามาให้ หล่อนคอยอยู่นั้นระจ๊ะ ฉันไปเกี่ยวเกี่ยวแหล่นะ.
 (วิ่งออกไป แม่นิลเข้าไปในห้องนอน.)

(นางเอี่ยมเข้ามา มองดูไม่เห็นใคร เคียงตรงไปเปิดประตู
ห้องนอน.)

เอี่ยม.

อ๊อ ! ทิดนั้นขอรับประทานไทยเถิดคะ ! (ถอยหลังออกมาพ้นประตู.)

นิต.

(มายืนที่ประตูห้องนอน.) มาทำไม ?

เอี่ยม.

ทิดนั้นมาฟังกู่เผือกคุณนาค ท่านจะต้องประสังข์อะไรบ้าง— แต่คุณ
นาคก็เห็นจะไม่ต้องประสังข์อะไรอีกแล้ว.

นิต.

ทิดะ ไปเถอะ.

(เสียงฝีตีนข้างนอกนางเอี่ยมวิ่งไปคูที่ประตูขวา.)

นิต.

ใครมา ?

เอี่ยม.

คุณอะไรที่มาเมื่อเย็นนี้คะ.

นิล.

อัยตายจริง ! ไม่อยากเห็นหน้าค่าตาเลย ! (ปิดประตูห้องนอน.)

(แม่เหลียนเข้ามาทางขวา, อ้ายถมถือกระเป๋ามา.)

ถม.

ฝึกห้องเสียแล้วครับ นี่ของคุณนาค ห้างว่างอยู่ชั้นบน.

เหลียน.

ก็ละ ! (หันไปพูดกับนางเอี่ยม.) ห้องฉันทะเรือนใหญ่อยู่ชั้นล่าง
หนวกหะเขียกเหลือเกิน ต้องขออนุญาตคุณเขี้ยวมานอนที่เรือนเล็กน.

เอี่ยม.

อยู่กับคุณนาคหรือเจ้าคะ ?

เหลียน.

อ้อ นายนาคเขาอยู่ที่นี่หรือ ?

เอี่ยม.

เจ้าคะ ดูเหมือนพ่อถมแยกออกคุณเมื่อแต่ก่อน คุณไม่ทราบหรือคะ ?

เหลียน.

นายนาคยังไม่มาหรือ ?

เอี่ยม.

เกือบจะเห็นจะมาเจ้าคะ คุณคอยประเดี๋ยวเถอะ ถ้าคุณไม่
คอยพบสักหน่อย คุณนาคคงจะเสียค่ายมากเป็นแน่.

เหลียน.

ถ้ายังนึกกระเข้านไปไว้ห้องฉันทีซี. (นางเอี่ยมยกกระเป๋
ออกไปทางขวา.)

ณ.

(กำลังจะออกไป.) คุณนาคมาแล้ว. (ออกไป.)

(นายนาคเข้ามา มีถือกระเป๋ามากชูเข้ามา แต่พอเห็น
แม่เหลียนก็ซังก.)

นาค.

อ้อ! — (ทำท่าทางกระสับกระส่าย.)

เหลียน.

คุณไม่สยบเป็นอะไรไปหรือคะ ?

นาค.

ฉันขอขอกตามตรง ฉันยังไม่ถึงแก่เจ็บแก่ไข้ที่เกือบตก แต่
ในเวลานี้ฉันคุมที่คุมร้ายอย่างไรขอกล

ประเดี๋ยวก็ปลื้มประเดี๋ยวก็เสียใจ มาภายหลังที่สุดนี้ ฉันหมดความ
หวังแล้วว่าเราจะไต่ความสุข ยิ่งเฝ้าอยู่ดี ๆ ความสุขก็ท่วมท้นมาจนเกินกว่า
ที่ฉันต้องการ นี่แหละคงเข้าใจผิดอะไรกันอย่างหนึ่งเป็นแน่— ส่วนตัว
หล่อนมีประสงค์อะไรล่ะ ?

เหลียน.

ดิฉันเป็นเพื่อนบ้านคุณ ดิฉันมาอยู่เรือนเล็กนี้อย่างไรล่ะคะ.

นาค.

ดีมาก แต่ฉันก็คงจะต้องไต่ความเดือดร้อนอย่างเช่นเพื่อนคนที่
ข้างประณิธิอีกเท่านั้นเอง เพราะรู้สึกอยู่ว่า หล่อนอยู่ใกล้ ๆ แต่ตัวฉัน
ก็ไม่ถึงตัวหล่อนได้.

เหลียน.

นี่แน่ะ เวลานี้ใจคอดิฉันกำลังขวนขวายอยู่มาก คุณควรจะถือเอา
โอกาสอันนี้—ดิฉันอยากลงโทษนายประณิธิให้สาแก่ใจ เพราะฉะนั้น
คุณจะทำอะไรก็ตามใจเถอะ.

นาค.

อ้อ ! ยังงั้นหรือล่ะ ขอบใจ, ขอบใจมาก ถ้ายังงั้นฉันจะไปหาหล่อน
ในห้องของหล่อนเอง ขอเสียอีกห้าวันที่เท่านั้น.

เหลียน.

ถ้าเข้าไปบางทีก็ฉันทกลับใจเสียก็ได้นะคะ.

นาค.

ไม่ซ้ำหูล่อน ประเดี๋ยวไปจริง ๆ นะ.

เหลียน.

ก๊าก ! (จะไปห้องนอน.)

นาค.

(จับแขนไว้.) ไม่ใช่ทางนั้น ทางนั้นไปไม่ได้.

เหลียน.

ห้องฉันอยู่ชั้นบนแน่.

นาค.

ฉันรู้แล้ว ฉันรู้แล้ว ฉันจะขึ้นไปหาหล่อนข้างบนโน้นยังงี้ละ.

(นายนาคนาคจูมือแม่เหลียนไปทางประตูขวา แม่นิลเปิดประตู
ซ้ายไล่เข้ามา.)

นิล.

ไหนกระเป๋ามากฉันล่ะคะ ? (แลดูนายนาคนาคจูมือแม่เหลียน.)

อ้อ ! ยังงี้เองคุณจึงหายไปนานนัก. (หัวเราะเยาะ.)

เหลียน.

อ้อ ! นั้นหล่อนอยู่ในห้องนั้นเองหรือ ? ตันก็ นี่เป็นครั้งที่สอง
แล้วที่หล่อนกับฉันเจอกัน แต่ฉันหวังใจว่าคราวนี้คงจะเป็นครั้งสุดท้าย.

(หัวเราะเป็นที่เยาะ ๆ.)

นิล.

ฉันก็หวังใจเช่นนั้นเหมือนกัน คุณนาคกระโหลกกระเป๋ามากของ
ที่ดินคุณหาพบไหม ? (นาย นาคหยิบกระเป๋ามากส่งให้.) ขอบใจมาก
ที่ดินลาทีนะคะ (ออกไปทางขวา.)

(นางเอี่ยมเข้ามา.)

เอี่ยม.

(พูดกับแม่เหลียน.) ลูกคุณนาคกระเป๋ามากของคุณอยู่ที่ไหนเจ้า
คะ ที่ดินเปิดไม่ออก.

เหลียน.

ช่างเถอะไม่ต้องเปิดละ ฉันจะกลับไปนอนที่ห้องเดิมของฉันในเรือน
ใหญ่ มาไปด้วยกันเถอะ คุณนาคคะที่ดินลาที. (ออกไปทางขวากับ
นางเอี่ยม.)

นาค.

พทุโธ่ ลากเอนางสาวไ้ไปเสียท้วยแลว. (ลงนั่งถอนใจใหญ่.)

(อีกสักครู่หนึ่งแม่อกลิ่นเข้ามาทักกับอ้ายฉม แต่อ้ายฉมอยู่เพียะ
ประค.)

กลิ่น.

เอ็งไม่เห็นคุณประคินฐ้างเลยเทียวหรือ ?

ฉม.

ยังมเห็นขอรับ.

กลิ่น.

เอาเถะ ข้าจะถามคุณนาคู เอ็งไปเที่ยวหาทักฉนเถะ.

ฉม.

ขอรับ. (หายไป.)

กลิ่น.

(เคาะเข้าไปในห้อง.) คุณนาคะ.

นาค.

(ลุกขึ้นยืน.) อ้อ ! คราวนหล่อนมาละหรือ กตกที่เคียว ฉนเต็ม
ใจที่จะทำตามหล่อนประสงค์ยิ่งเร็วเท่าไรยิ่งดี เคียวก็จะมิใคร่ไ้ล่เข้า

มาก่อนอีก (เคียวเข้าไปทางแม่งลื่น ๆ ดอยหนิ.) มาซิหล่อน ! จะ
ไต่แล้วกันไต่เสียเร็ว ๆ ! ในเวลานั้นฉันก็เหมือนลูกผีเข้า ฉันเชื่อว่าถ้า
ไต่สำเร็จตลอดคยตลอดไปเร่งไต่ไต่เสียสักวาทหนึ่ง คงจะสิ้นเคราะห์
เพราะยังงั้น อย่าวิ่งรอกอะไรอีกเลย (ไล่ตามแม่งลื่น.)

กลืน.

(หนีไปบังโตะ.) เอ๊ะมันเล่นยังงั้นยังงั้น คุณเป็นบ้าไปแล้วหรือ ?

นาค.

ฉันไม่บ้า ฉันรู้ดีที่เคียวว่าหล่อนจะพุกกับฉันว่าอย่างไร เพราะ
ฉันเห็นฉันเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะเสียเวลาพุก ฉันเข้าใจดีแล้ว ! หล่อนโกรธ
นายประภัสสรเขาประพุดคินอกใจหล่อน ๆ จะต้องแก้แค้น หล่อนก็เลือก
เอาฉันเป็นผู้ช่วยแก้แค้น ก็เมื่อใดที่ตกลงใจเช่นนั้นแล้วจะมามีวิธี
พุกกันไต่ให้มากมายทำไมเล่า.

กลืน.

เอ๊ะ ! นี่คุณพุดอะไรก็ไม่รู้ คุณเป็นบ้าแน่แล้วละ.

นาค.

อ้าว ! ถ้ายังงั้นหล่อนมานทำไมล่ะ ?

กลืน.

ก็ฉันมาเที่ยวหาผลัดฉัน หมายถึงว่าจะมาคุยอยู่กับคุณท.

นาค.

ที! ที! ฉันว่าแล้ว ตัวฉันนะมันเคราะห์ร้าย เหลือที่จะแก้ไข
ยิ่งไร ๆ ก็คงจะไม่ได้สัมประสงค์เลย ฉันจะต้องเลยถวายพรหมจรรย์
เลยขอชเป็นตาเถน เลิกกันที ฉันขอลาหล่อนก่อน.

กลืน.

คุณจะไปไหน ?

นาค.

ฉันคิดว่าจะออกไป จะต้องไปหาผ้าสักแห้งหนึ่ง ฉันคิดว่าจะ
เลยไปขอชเป็นตาเถนเสียดีกว่า.

กลืน.

คุณไม่ให้ข่าวผัวของฉันบ้างเลยหรือคะ ?

นาค.

ไม่ทราบ ฉันลาที ฉันออกไปจะไปสืบให้ บ้างที่จะมีนางยักษ์
อะไรลักเอาไปเสียแล้ว ฉันเชื่อว่าเป็นเพศผู้หญิงคู่เหมือนจะพร้อมใจกัน
รักผัวหล่อนทั้งนั้น ฉันลาที! (เดินไปทางประตูขวา พ้อออกประตู
นายประคิษฐก็เข้ามา.) อ้าว! มานี้แล้ว

ประติษฐ.

(พูดกับนายนาค.) นี่แปลว่ากระไรกันฉันอยู่ในสวน เห็นแม่นิด
เข้ามาก่อน แล้วแม่เหลียนเคียวนึ่งแม่กลั่น —

นาค.

นางสาวใช้อีกคนหนึ่งพ่อคุณ แกล้งมันบีบนางสาวใช้ อีกคนหนึ่ง !

ประติษฐ.

ก็แปลว่ากระไรกันล่ะ ?

นาค.

แปลว่าฉันนะพระเสวรีเข้า แปลว่ายังไร ๆ ก็ไม่ได้นอนกับผู้หญิง
ฉันขอลาแกออกบวชเป็นภิกษุลาที่ละเพื่อนเฮีย ! (ออกไปทางขวา.)

ประติษฐ.

อนิจจา ! ตานาคเป็นบ้าเสียแล้ว.

กลั่น.

จริงนะคะ คุณทอมะไรยุ่งพิลึก.

ประติษฐ.

ช่างแกล่เถอะ.

๑๓๕

กลืน.

ก็จริง — แต่คุณก็คิดสมควรพาทันให้เป็นทีเข้าใจกันชัดเจนเสีย
สักที.

ประดิษฐ์.

ฉันเห็นด้วย.

กลืน.

แต่ก็ฉันช่างไม่ชอบการวิวาทปากทะเลาะเลยจริง ๆ.

ประดิษฐ์.

ฉันก็เหมือนกัน แต่หล่อน่ะทำไมไม่ชอบทะเลาะ ก็มีผู้หญิง
บางคนชอบทะเลาะเลยจริง ๆ ทำไมหล่อนจึงไม่ชอบทะเลาะ.

กลืน.

เพราะคิดหรืออยู่ที่คิดว่าดิฉันจะพุดกับคุณอย่างไร และเขาถูก
คุณจะตอบอย่างไร ในชั้นต้นดิฉันก็เข้าใจแล้วว่าต่อว่าคุณ คุณไม่มีทางอื่น
นอกจากที่จะต้องต่อว่า ดิฉันก็ต้องต่อว่า ในการที่คุณพาเมียฉันของคุณ
ทั้งสองคนมาเกิดหงส์หวงกันจนทน.

ประดิษฐ์.

โอ้ ! ฉันสาธยายไว้ว่าไม่ใช่ —

กลั่น.

แน่ละ กลั่นเฝ้าถูกแล้วว่า คุณคงจะต้องตอบว่าคุณสาบาลไต่ว่าไม่ใช่ - กลั่นรู้แล้วว่า คุณคงจะต้องตอบกลั่นว่าเช่นนั้น เพราะเกรงใจกลั่นผู้เป็นเมียหลวง แต่คุณก็คงทราบก็อยู่ในใจแล้วไม่ใช่หรือคะ ว่ากลั่นคงไม่เชื่อคำของคุณ - ถ้ายังงั้นก็เป็นอันเข้าใจว่าเป็นเมียน้อยคุณ -

ประติษฐ.

จริง ๆ นะ กลั่นชอบอกหล่อน -

กลั่น.

กลั่นทราบก็แล้ว ว่าคุณจะรับรองออกหน้าออกตาเป็นเมียคุณไม่ได้ ก็อย่ารับออกหน้าออกตา เป็นแต่ยอมว่าเป็นจริงก็แล้วกัน ขอทักกลั่นเคืองนะ คือคุณไม่รับกลั่นเสียตรง ๆ กลั่นไม่ชอบให้คุณต้องพุกปบกับกลั่น - กลั่นรู้สึกเหมือนคุณเห็นกลั่นเป็นศัตรู ที่จะต้องบีบไม่ให้รู้ความลับอะไรอันหนึ่ง - ผู้หญิงสองคนนี้นะ จะเป็นอะไรกับคุณก็ตามที่ นั่นไม่เป็นข้อที่กลั่นต่อว่าคุณ กลั่นอยากทราบว่าทำไมเมื่อขายนี่ คุณจึงบอกกับกลั่นว่า ในการที่ลงมานี้ ตั้งใจจะมาลงบิณฑพักร่างกาย จะให้ กลั่นนี่ถือคุณเป็นเหมือนพี่น้องไม่ใช่ผิวเมียนกัน ก็แล้วคุณพาเมียน้อยมาท่วยสองคนทำไมล่ะ ?

ประดิษฐ์.

แม้มันหล่นเข้าใจผิดแท้ ๆ ฉันสงสัยได้จริง ๆ ว่าฉันไม่ได้มันก็ได้
ฉันเลย ว่าจะได้มาพบแม่สองคนนั้นกัน.

กลั่น.

ถ้ายังงั้นทีฉันก็พอใจ เพราะทีฉันไม่อยากจะเลย ว่าคุณได้ ทั้ง
ใจมาพูดปดหลอกหลวงทีฉัน คุณไม่ได้มันก็จะมาพบผู้หญิงสองคนนั้น
จริง ๆ หรือคะ ?

ประดิษฐ์.

ฉันสงสัยได้ทีเดียว !

กลั่น.

ทีฉันพอใจมาก.

ประดิษฐ์.

แต่ถึงกระนั้นฉันก็ต้องขอสารภาพรับผิดชอบทีฉันได้ประ
พฤติไม่สมควรอย่างยิ่ง.

กลั่น.

คุณอย่าตีตัวของตนเองเลยคะ ถ้าทีฉันเป็นคุณทีฉันไม่ยกพูด
ยังงั้น ถ้าทีฉันเป็นคุณทีฉันคงพูดกับเมียทีฉันตรง ๆ ว่า “ก็จริง ฉัน
มีเมียคนอื่นสองคน เพราะฉันเห็นว่าฉันควรจะมีได้” ยังงั้นแหละคะ.

ประดิษฐ์.

ฉันคงไม่พยายงั้นเลย.

กลืน.

คุณไม่พยายงั้น แต่ในใจคุณก็ยังงั้นคุณคงจะต้องคิดว่า ใน การที่ฉันไม่ยอมตามใจคุณนั้น เมื่อแรก ๆ แต่งงานกันนั้นเป็นสาเหตุ พอที่คุณจะทิ้งฉันให้แห้งแล้งเสียให้ซะใจ ! ที่ฉันพยายงั้นอยู่ข้างจะแรง ไปสักหน่อย แต่คุณเหมือนตรงกับความจริง.

ประดิษฐ์.

แม่กลืน ฉัน — ซื่อ !

กลืน.

ถูกละคะ ที่ฉันกลัวว่าบางทีจะจริง ๆ ไปสักหน่อย พุดตามตรง ๆ ทั่ว คุณถึงได้แต่งกับฉันแล้วก็เหมือนไม่มีเมีย ผู้หญิงที่ควรจะเป็นเมียก็ ไม่เป็นไปตามที่คุณประสงค์ เพราะฉันนี่ก็เป็นการจำเอนอยู่เองที่คุณ จะต้องไปเที่ยวหาเมียคนอื่นอีกคนหนึ่ง หรืออีกสองคน คุณเหมือนมีเมีย สองคนก็ฉันชอบมากกว่ามีคนเดียว เกิดมาเป็นผู้ชายจำเอนต้องมีเมีย ต้องมีเมียจริง ๆ ไม่ใช่เมียที่เป็นสักแต่ว่าเมีย—นี่แหละคะ ที่ฉัน อยากให้คุณพุดกับฉันตรง ๆ คือ ๆ อย่างผู้ชายยังงั้นแหละ แต่คุณ ไม่ใช้วิธีตรง ๆ คือ ๆ อย่างผู้ชายเลย คุณเมตตาที่ฉันเหลือเกิน.

ประดิษฐ์.

แม่กลั่น ฉันขอบอกตามจริงที่เดียว ว่าฉันรู้สึกตัวฉันว่า ประ
พฤติผิด ประพฤติไม่สมควรต่อหล่อนอย่างยิ่ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อ
ย่ำยวันน.

กลั่น.

ก็จะไปพูดถึงเหตุการณ์เมื่อย่ำยนอกทำไมล่ะคะ ?

ประดิษฐ์.

อ้อ !

กลั่น.

คุณก็ไ้ว่าแล้วเมื่อก่อนเอง ว่าคุณไม่ได้ตั้งใจจะมาพยปะกับผู้
หญิงสองคนนั้นที คุณจำไม่ได้หรือว่าคุณพูดไว้ว่ายังไง ?

ประดิษฐ์.

จริงฉันได้พูดไว้ว่าอย่างนั้น แต่ก็ต้องนับว่าเป็นความผิดของฉันที่
ผู้หญิงสองคนนั้นมาที ให้เป็นที่ขุ่นเคืองใจหล่อน.

กลั่น.

แล้วกัน คุณนี้ การที่จะวิตกกังกับคุณเลยหมดสนกกกัน คุณ
ไม่แถมตัวเจียงข้าง ๆ คุณ ๆ ไปข้างไหน มัวแต่รับผิดชอบทำเดี่ยว
อิฉันขอบอกคุณเองว่า ก็ฉันไม่เห็นคุณมีความผิดอะไรเลย แลถ้า
ในที่นี้ใครมีความผิด เห็นว่าคือตัวอิฉันเองนั่นแหละ.

ประดิษฐ์.

อะไร แม่กลิ่น—

กลิ่น.

อย่าเถียงคะ ! เมื่อยานี้เองกลิ่นก็ได้ประพาศิตนไม่สมควรต่อ
คุณ ที่เมื่อก่อนนั้นก็กลัวไสคุณเสียวราวกับอะไร ครั้นวันคุณมายังไม่
ทันจะได้หายใจหายคอ กลิ่นก็โศกเข้าไปกอดคอราวกับหญิงหาเงิน
นิก ๆ คุณน่าจะอาย กลิ่นทราบดีว่าการที่คุณมาที่นี่ ไม่ใช่เพราะประสงค์
ตัวกลิ่น.

ประดิษฐ์.

โอ้ ! ทำไมหล่อนพยายังนี้ ?

กลิ่น.

ทำไมพยายังนี้ เพราะมันจริงยงั้นนะซิ.

ประดิษฐ์.

ความคิดเช่นนั้นก็มีอยู่ แต่ว่า —

กลิ่น.

กลิ่นรู้ดีทีเดียว ว่าความประสงค์ของคุณก็คือจะหาความสงบ
พอได้พักผ่อนร่างกาย จริงไหม ?

ประดิษฐ์.

จริง ! แต่ไม่ใช่เฉพาะเท่านั้น

กลืน.

คุณประสงค์จะได้หยกพักจริง ๆ ที่ฉันทราบที่ว่าตัวฉันควรจะ
ประพุดอย่างไรต่อคุณ ที่ฉันควรประพุดกับตัวเหมือนน้องสาว ที่ฉันจะไม่
รบกวนคุณพี่เลยเป็นอันขาด ธรรมดาพี่น้องที่รักใคร่กันเขาไม่ต้องทะเลาะ
วิวาทกัน สำคัญที่คนอื่น ๆ นะแหละ— ส่วนที่ฉันนะ พอบ่าย ๆ เย็น ๆ
คุณอยู่ว่าง ๆ ยางที่ฉันก็จะมาชวนคุณเดินเล่นในสวนด้วยกัน อย่าง
ฉันพี่น้อง ก็วิ่งกันไปวิ่ง (จับมีดมายประดิษฐ์ทำทำเป็นจริง.)
ชมกันมากมายมากไหม ไปตามที คุยกันเล่นกระหนุงกระหนิงตามประสา
พี่น้อง.

ประดิษฐ์.

ก็แล้วจะบอกกันบ้างไม่ได้เที่ยวหรือ ?

กลืน.

ไม่ได้.

ประดิษฐ์.

จะลုပ်คลำมือไมไ่เล่นข้างย้งงไมไ่ไ่เท่ยวหรือ ? (จับมือแม่กลีน

ลုပ်คลำ.)

กลีน.

นาน ๆ คร้งหน้งก็เห็นจะไม่เป่นไร.

ประดิษฐ์.

แล้วก็ทำย้งงข้าง (จับมือแม่กลีน.) ไมไ่ไ่เท่ยวหรือ ?

กลีน.

ก็เห็นจะไม่ขัดข้องกระมัง.

ประดิษฐ์.

ถ้าเ็รีไปออกเเห็นชย จะน้งพักข้างก็ควรไมไ่ไ่หรือ สมมติว่า
เกาอื่นเป่นไมไ่ชงนะ (พาแม่กลีนไปน้งบนเกาอื่นต่อ.) แล้วก็ถาพชายจะ
กอดคนองสาวเช่นนข้าง ! (กอด.) แล้วรยข้างล็กที่หน้ง ! (รย.) เป่น
คร้งเป่นควรวะไมไ่ไ่ไ่เท่ยวหรือ ?

กลีน.

ก็เห็นจะไ่. (ยอมให้นายประดิษฐ์กอดเรื่อยอยู่.)

ประดิษฐ์.

ถ้ายังงั้นก็ซัก ฉันก็พอใจละ แทนที่เราจะมานั่งทนดูไม่สมควร
กลับขึ้นไปนอนเรือนเห็นจะดีกว่ากระมัง.

กลืน.

ฮึบ ! ฮึบ ! เลยกะ.

ประดิษฐ์.

ทำไมล่ะ ?

กลืน.

เพราะ—เอ๊ย—

ประดิษฐ์.

เพราะอะไร ?

กลืน.

เพราะใคร ๆ ก็อยู่ในนั้นทั้งนั้น— (เสียงผีคืน.) ฮึบ ! ใครมาแน่.

ประดิษฐ์.

นั่นใคร ?

ณม.

(ไฟล์ที่ประศุขวา.) ผมเองชอบรี่ ผมมาบอกคุณนายให้ทราบว่า
 เขาสั่งให้เรือแจวกับเรือพายให้ไปจอดที่ท่าหน้า แม่เสมียนของคุณนาย
 เชี่ยวกับคุณผู้หญิงที่มาอยู่ที่นี่ต่างคนต่างจะไปจากที่นี่โดยทันที ว่าอยู่อีก
 ชั่วโมงเดียวไม่ได้แล้วชอบรี่ แม่เสมียนว่าจะไปนั่งคอยที่ท่าเรือแม่
 คุณอีกคนหนึ่งบอกว่าจะขอเลยไปบางปะอิน.

ประศุข.

เฮ้อ ! ก็ละ แล้วคุณนาค่ะ เอ็งได้เห็นที่ไหนบ้างหรือเปล่า ?

ณม.

เห็นชอบรี่ เห็นวิ่งวนอยู่ในสวนคล้าย ๆ คนเสียจริต แล้วก็วิ่ง
 เข้าไปในบ้าน อีกสักครู่หนึ่งได้ยินเสียงอะอะซนทในห้้องคุณนายเชียว.

ประศุข.

แล้วเอ็งไปตหรือเปล่าละ ?

ณม.

ผมวิ่งไปครับ แต่เห็นประตูห้้องคุณนายเชียวปิดอยู่ พอผมจะเบ้ก
 เข้าไป ได้ยินเสียงคุณนายเชียวร้องบอกออกมาว่า อ้ายณมมิ่งอย่า
 ทล้งเข้ามานะ !

ประติษฐ.

(หัวเราะ.) ฮะๆ! ไปเถอะ.

(พออายธมไปแล้วนายประติษฐหันกลับมาทอดแม่กลิ้ง ดูทั้ง
สองข้างท่าทางปรองดองกันดี.)

(ปัดมัน.)

วันกำหนดส่ง

10 ธ.ค. 97

27 ก.ย. 2497

